

รัฐบาลอเมริกันและจอมพลสฤษดิ์ หนะรัชต์กัณนโยบายเศรษฐกิจไทย
(1960 - 1970)

ความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองไทย : การรัฐประหาร 16 กันยายน 1957

การรัฐประหาร 16 กันยายน 1957 เป็นภาวะความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองภายในที่ทำให้รัฐบาลจอมพล ป.พิบูลสงคราม ซึ่งเคยมีนโยบายทางเศรษฐกิจชักจูงแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจเสรีนิยมขั้นสุดลง และมีจอมพลสฤษดิ์ หนะรัชต์ ขึ้นมาเป็นผู้นำใหม่ ซึ่งในระยะแรกก็มีใคร่สิ่งใดแสดงให้เห็นว่าจะเป็นการพัฒนาการเมืองการเศรษฐกิจใหม่แต่อย่างใด

การรัฐประหาร 16 กันยายน 1957 เป็นเพียงการรัฐประหารที่เกิดจากความขัดแย้งทางการเมืองของทหารสองกลุ่มคือ กลุ่มราชครูและกลุ่มสี่เสาเทปูน โดยมีปัญหาความสัมพันธ์กับสหรัฐอเมริกาเป็นตัวเร่งให้เกิดการรัฐประหารเร็วยิ่งขึ้น

ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม กับสหรัฐอเมริกาเสื่อมทรามลงเรื่อย ๆ แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐบาลชุดนี้ไม่ตรงกับหลักการเสรีนิยมที่รัฐบาลอเมริกันเคยเสนอเอาไว้ แนวทางของนโยบายต่างประเทศที่เคยอิงกับรัฐบาลอเมริกันก็เริ่มถอยห่างออกไป

นโยบายต่างประเทศของรัฐบาลชุดนี้ไต่ขึ้นไปมีความสัมพันธ์กับประเทศคอมมิวนิสต์แทน ปรากฏว่าตลอดปี 1956 เริ่มมีการพูดถึงการค้าขายกับจีนแดง นโยบายความเป็นกลางเริ่มมีการวิพากษ์วิจารณ์การให้ความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจและทางทหารของรัฐบาลอเมริกัน

ที่มีต่อไทย¹ แต่ยังไม่ทันข้ามปีก็มีมติคณะรัฐมนตรีวันที่ 13 มิถุนายน 1956 ให้ค้ายายสินคำที่
ไม่ใช้พุทธปัจจัยกับจีนแดง² โดยจอมพล ป. พิบูลสงคราม และ พล.ท.อ.เนา ศรียานนท์
เป็นผู้ผลักดันให้การกระทำครั้งนี้เกิดขึ้น³

ความสัมพันธ์ของรัฐบาลไทยกับจีนแดงนี้ได้แสดงถึงนโยบายที่ถอยห่างจากโลกเสรี
มากขึ้นทุกที ตัวอย่างเช่น พล. พิบูลสงคราม เองได้ออกหนังสือพิมพ์ "เสถียรภาพ" โจมตีรัฐบาล
อเมริกัน⁴ และมีการเตรียมการที่จะให้ผู้นำไทยบางคนเดินทางไปพบประธาน เหมา เจ๋อตง
ที่กรุงปักกิ่งไว้เรียบร้อยแล้ว⁵

ในช่วงปลายปี 1957 ในขณะที่ความขัดแย้งของทหารกลุ่มราชครูกับกลุ่มสี่เสาเทเวศน์
กำลังรุนแรงอยู่นั้น การโจมตีรัฐบาลของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ว่าเป็นลูกน้องรัฐบาลอเมริกัน
บาง เป็นสะพานให้หน่วยงานสืบราชการลับ ซี.ไอ.เค. เข้ามาสืบราชการลับทางลับมากขึ้น
ทำให้รัฐบาลชุดนี้เปราะบางยิ่งขึ้นและการถูกโค่นล้มก็ง่ายยิ่งขึ้น ถ้าหากความเป็นศัตรูของทหาร
ทั้งสองกลุ่มถึงขีดสุด

¹
Secret, Intelligence Report No. 7374, "Current Political
Situation in Thailand," December 10, 1956, Central Intelligence Agency,
prepared by The Division of Research for Far East, p. 2.

²
เคลิเมนต์, 14 มิถุนายน 2499

³
Secret, Intelligence Report No. 7371, "Current Political
Situation in Thailand," December 10, 1956, Central Intelligence Agency,
prepared by The Division of Research for Far East, p. 3.

⁴
โดยให้นายสังข์ พัดโนทัย คณบดีของจอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นบรรณาธิการ ใน
สยามนิกร, 25 ตุลาคม 2501.

⁵
N. A.

การต่อสู้ระหว่างทหารกลุ่มขอยราชครุกับกลุ่มสี่เสาเทเวศน์ ได้เกิดขึ้นอย่างจริงจัง ในปี 1952¹ อันเป็นที่อำนาจของทั้งสองกลุ่มก้าวขึ้นมาเทียบเคียงกัน โดยที่กลุ่มราชครุ สามารถคุมกำลังทางเศรษฐกิจในกระทรวงทางเศรษฐกิจได้ สามารถคุมกระทรวงมหาดไทย และคุมกำลังในกองทัพบก² แต่ปีเดียวกันนี้เอง จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ผู้นำกลุ่มสี่เสาเทเวศน์ ก็ก้าวขึ้นมาเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม และมีแหล่งเงินทุนสำคัญจากการดำรงตำแหน่งประธานกรรมการอำนวยการสลากกินแบ่งรัฐบาล

ในปีนั้นเอง จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้แสดงความเป็นปฏิปักษ์ต่อกลุ่มราชครุทันที โดยปฏิเสธขอเสนอของ พล.ท.อ.เผ่า ศรียานนท์ ที่ต้องการให้กลุ่มทหารสนับสนุนให้ จอมพล ผิน ชุณหะวัณ เป็นนายกรัฐมนตรีคนต่อไป จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้จัดประชุมทหาร กลุ่มหนึ่งเมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 1952 เป็นการเฉพาะ โดยไม่ได้เชิญ พล.ท.อ.เผ่า ศรียานนท์ และได้ตกลงกันว่าให้ทหารกลุ่มที่ปฏิเสธขอเสนอนี้เสีย และจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้กล่าวในที่ประชุมแห่งนี้ว่า "ให้ทุกคนรักษาความลับที่พูดกันไว้และให้ส่งตัวแทนไปติดต่อกับผู้นำทหารในส่วนภูมิภาคด้วย . . ."³

1
Thak Chaloemtiarana, "The Emergence of Military Power Politics, 1947-1957," in Thak Chaloemtiarana, Thai Politics 1932-1957, Extract and Documents, Vol.1 (Social Science Association of Thailand, 1978), p.567.

2
จอมพล ผิน ชุณหะวัณ เป็นผู้นำขบวนการทหารบก ตั้งแต่ 28 พฤษภาคม 1948 ถึง 23 มิถุนายน 1954 ใน รัชชอนันต์ สมุทวณิช และพีรศัย จันทวรินทร์, ข้อมูลพื้นฐานกึ่งศตวรรษ แห่งการเปลี่ยนแปลงการปกครองไทย (กรุงเทพฯ : สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2524), หน้า 56.

3
Secret, Intelligence Report No.6006 "Mounting Political Tension in Thailand," September 4, 1952, Central Intelligence Agency, p.2.

จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้พยายามอย่างยิ่งที่จะทำให้ฝ่ายกลุ่มราษฎรตกใจในความ เป็นปฏิปักษ์ของตน โดยเฉพาะกับตัวจอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้พยายามแสดงให้เห็นว่าตนเอง นั้นเคารพสิทธิและไม่มีความที่จะคิดการใหญ่แก่รัฐประหารล้มล้างรัฐบาลถึงขนาด เคยส่งจดหมาย ไปถึงจอมพล ป. พิบูลสงคราม บอกว่าตนเองนั้นเป็นเหมือนหมาที่ขี้สตัยต่อเจ้าของ และพอถึง วันเกิดจอมพล ป. พิบูลสงคราม ก็ส่งสุนัขให้เป็นของขวัญวันเกิด¹

แต่ในทางกลับกัน จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ มีเป้าหมายที่จะล้มล้างรัฐบาลชุดนี้เพื่อ ทำลายกลุ่มราษฎรที่เป็นคู่แข่งทางการเมืองและผลประโยชน์ของตน โดยให้นายสุกิจ นิมมานเหมินทร์ ตั้งพรรคสหภูมิขึ้นมาอย่างลับ ๆ² ซึ่งจะเน้นพรรคฝ่ายค้าน ล้มล้างพรรคเสรีมนังคศิลา อันเป็น พรรครัฐบาล

พรรคสหภูมิจึงจดทะเบียนเมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 1957 โดยมีนายสงวน จันทรสาขา รองนายกรัฐมนตรีของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์³ เป็นเลขาธิการพรรคและอาศัยเงินทุนจาก กองสลากกินแบ่งรัฐบาล

¹ จดหมายลงวันที่ 14 กรกฎาคม 1957 ใน Jayanta K. Ray, Portraits of Thailand (Orient Longman, Ltd., 1972), p.40.

² เดลินิวส์, 23 มิถุนายน 2500.

³ เฉลิม นิลินา, รัฐประหาร พ.ศ. 2500 ในประเทศไทย (วิทยานิพนธ์อักษร-ศาสตร์มหาบัณฑิต แผนกประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518), หน้า 142.

ทางรัฐบาลจึงจัดการตัดเงินของพรรคสหภูมิโดยจัดประชุมคณะกรรมการรัฐมนตรีโดยด่วน ในวันที่ 23 มิถุนายน 1957 (จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ไม่ได้เข้าประชุม) และมีมติให้คนของ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ คือ นายยศ อินทรโกมาลย์สุต เลื่อนจากตำแหน่งหัวหน้ากองคลัง เป็น ผู้กำกับการกองคลัง กองสลากกินแบ่งรัฐบาล และเอาคนของ พล.ท.ค.เฒ่า ศรียานนท์ คือ นายปุ่น จาคีทวนิช มาดำรงตำแหน่งแทนและให้มีหน้าที่ดูแลการเงินแทนนายสงวน จันทรสาขา ซึ่งดำรงตำแหน่งเลขาธิการทั่วไป¹ เพื่อถ่วงดุลให้จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ นำเงินกองสลาก-กินแบ่งมาใช้สนับสนุนการดำเนินการของพรรคสหภูมิ

¹ ทหารกลุ่มราชครูทำงานรวดเร็วมาก โดยให้กรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร มีหนังสือ ลับ-เฉพาะ-ความ ลงวันที่ 23 มิถุนายน 2500 ให้รัฐมนตรีคอยภายใน 24 ชั่วโมง มิฉะนั้นจะถือว่ายกเว้นมติโดยปริยาย ใน เคล็ดไมล์ , 17 เมษายน 2500.

ทหารกลุ่มซอวราชครูไคน่าเอาจมคติและรัฐมนตรีเมื่อครั้งที่จอมพล ป. พิบูลสงคราม เสนอไว้เมื่อปี 1955 เรื่องให้รัฐมนตรีลาออกจากการค้า¹ มาใช้อีกครั้งหนึ่งเพื่อลงให้ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ลาออกจากราชการตำแหน่งประธานกรรมการอำนวยการกองสลากกินแบ่งรัฐบาล อันเป็นวิธีการสกัดแหล่งเงินทุนสำคัญทั้งที่นำมาใช้จ่ายให้กับพรรคสหภูมิ และธุรกิจส่วนตัวอื่น ๆ ด้วย และทหารกลุ่มราชครูก็เริ่มลาออกจากราชการตำแหน่งที่ เช่น พลตรี ประมวล อภิเรณูสาร ลาออก จากประธานกรรมการธนาคารอุตสาหกรรม² และบริษัท ยางไทย³ จอมพล ฝัน ภูพะวัณ ลาออกจากราชการตำแหน่งประธานกรรมการองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้, องค์การสะพานปลา, องค์การ ส่วนยางบอน, องค์การเผาถ่าน, บริษัทส่งเสริมเศรษฐกิจแห่งชาติ, บริษัทอุตสาหกรรมน้ำตาล แห่งประเทศไทย จำกัด, บริษัทน้ำตาลชลบุรี จำกัด, บริษัทส่งเสริมปอไทย, ธนาคารเกษตร, บริษัทกระสอบไทยขององค์การทหารผ่านศึก พล.ต.ต.ละม้าย อุทยานานนท์ ลาออกจากราชการ ตำแหน่งประธานกรรมการมลฑล จำกัด, รองประธานกรรมการองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้, กรรมการ องค์การสะพานปลา, ประธานกรรมการองค์การห้องเย็นและโรงน้ำแข็ง, รองประธานกรรมการ บริษัทไม้ออกไทย จำกัด, ผู้อำนวยการบริษัทเหมืองแร่บุรพาเศรษฐกิจ จำกัด, กรรมการอำนวยการ โรงงานยาสูบ พล.ต.อ.เฒ่า ศรียานนท์ ลาออกจากราชการตำแหน่งประธานกรรมการเลี้ยงไก่ พท.บัญญัติ เทพหัสดิน ณ อยุธยา ลาออกจากราชการองค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.ท.), ประธานกรรมการองค์การโทรทัศน์แห่งประเทศไทย, ประธานกรรมการบริษัท เก็บ-อากาศไทย จำกัด, ประธานกรรมการองค์การลิโชนท์, ประธานกรรมการองค์การไฟฟ้าภาคใต้,

¹ Secret, Intelligence Report No.7503, "Probable Development in Thailand," May 13, 1957 Central Intelligence Agency, p.52.

² หจร. คค. 0202.1.1/15 (ลับมาก) บันทึกการประชุมคณะรัฐมนตรี ครั้งที่ 25/2500 (พ.ศ. 2500) วันเสาร์ที่ 24 สิงหาคม 2500 เรื่องที่ 18 เรื่องพลตรีประมวล อภิเรณูสาร ขอลาออกจากตำแหน่งประธานกรรมการธนาคารอุตสาหกรรม, หน้า 9.

³ หจร. คค. 0202.1.1/15 (ลับมาก) บันทึกการประชุมคณะรัฐมนตรีครั้งที่ 25/2500 (พ.ศ. 2500) วันเสาร์ที่ 24 สิงหาคม 2500 เรื่องที่ 19 เรื่องพลตรี ประมวล อภิเรณูสาร ขอลาออกจากตำแหน่งประธานกรรมการ บริษัท ยางไทย จำกัด, หน้า 9.

รองประธานกรรมการบริษัท ซลประทานซีเมนต์ จำกัด¹

วิธีการทำลายฐานอำนาจทางการเงินของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ครั้งนี้รุนแรงมาก จนกระทั่งจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ยอมรับไม่ได้ และวิธีการนี้กลายเป็นชนวนจุดระเบิดเวลา ของความขัดแย้งระหว่างสองกลุ่มใหญ่แตกหักลงไป การต่อสู้กันด้วยกำลังอาวุธจึงเกิดขึ้น โดย จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ซึ่งส่งกำลังทหารผูกฉากราวที่แขวนเขายึดสถานที่ราชการ เมื่อตอน 22.00 น. ของวันที่ 16 กันยายน 1957 ก่อนหน้าที่พลตำรวจเอกเผ่า ศรียานนท์ จะเคลื่อนกำลังรบพิเศษ ซึ่งกะไว้ตอน 03.00 น. ของวันที่ 17 กันยายน 1957² และนับตั้งแต่นั้นมา จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ก็เป็นผู้นำนานาจรรัฐเค็ดชากเป็นต้นมา

การปฏิวัติ 20 ตุลาคม 1958 : กำเนิดนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจเสรีนิยม

การรัฐประหาร 16 กันยายน 1957 ทำให้จอมพล ป. พิบูลสงคราม และกลุ่ม ราชครูหมคอำนาจทางการเมืองและทางเศรษฐกิจลง แต่ไม่มีผลทำให้นโยบายเศรษฐกิจแบบ ที่เคยใช้ในสมัยรัฐบาลจอมพล ป.พิบูลสงคราม ล้มสูลงไปด้วย

ในขณะนั้นมีรัฐบาลเกิดขึ้นใหม่อีก 2 ชุด ที่อยู่ภายใต้การควบคุมของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ คือรัฐบาลชั่วคราวของนายพจน์ สารสิน ซึ่งมีหน้าที่เพียงเตรียมการเลือกตั้งทั่วไปที่จะ มีขึ้นในวันที่ 15 ธันวาคม 1957 และรัฐบาลรักษาการของพลเอก ถนอม กิตติขจร ที่เป็นทั้งผู้ ใ้บังคับบัญชาทางสายงานกองทัพบก และสมาชิกพรรคสหภูมิ (ตอนหลังคือพรรคชาติสังคม) ของ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์

¹ เขา 31 สิงหาคม 2500.

² สิทธีเกษ จันทรศิริ และคณะ, กรรชวักังในรอบ 20 ปี (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์การเวก, 2521), หน้า 8.

การบริหารงานของรัฐบาลทั้งสองชุด เน้นไปที่การทำลายฐานอำนาจของกลุ่มราชครู เช่น การโยกย้ายกำลังตำรวจพลร่มมาสังกัดกองทัพบก¹ การขับไล่ ซี.ไอ.เอ. ในนามของ บริษัท ซีซีบีพลายออกนอกประเทศ² โจทย์การดำเนินงานของบริษัทส่งเสริมเศรษฐกิจแห่งชาติ³ ซึ่งการทำงานของรัฐบาลแต่ละส่วนแต่เป็นการประสานให้หาข้อผิดพลาดทางด้านการบริหารงานของรัฐบาลชุดก่อนนั่นเอง

ส่วนนโยบายทางเศรษฐกิจและการบริหารงานทางเศรษฐกิจของรัฐบาลหาได้ปรากฏไม่ ประเด็นนี้ไม่ต้องกล่าวถึงรัฐบาลของนายพจน์ สารสิน เลยก็ได้เพราะเป็นเพียงรัฐบาลชั่วคราว ส่วนรัฐบาลจอมพลถนอม กิตติขจร ก็ไม่มีนโยบายและการบริหารงานทางเศรษฐกิจอะไรที่แน่ชัด การกำหนดนโยบายต่าง ๆ ตกอยู่ที่ตัวจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ หาใช่ตัวนายกรัฐมนตรีไม่ มูลเหตุสำคัญนอกเหนือจากการเป็นรัฐบาลที่ไร้อำนาจของรัฐบาลสองชุดนี้ที่ทำให้นโยบายทางเศรษฐกิจที่แน่ชัดไม่ปรากฏ ก็เนื่องด้วยตัวจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เอง กล่าวคือ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ทำรัฐประหารเพื่อโค่นอำนาจของฝ่ายเคม แต่มีได้เตรียมการสำหรับนโยบายการเมือง การเศรษฐกิจเอาไว้เหมือนกันที่ตนเคยกล่าวเอาไว้ภายหลังการทำรัฐประหารเอาไว้ว่า "ยังไม่มีนโยบายอะไร มีแต่ความซื่อสัตย์" ⁴ การทำงานของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ จำกัดวงอยู่กับการ

¹ เฉลิม มลิลลา, รัฐประหาร 2500 ในประเทศไทย . . . , หน้า 207.

² หง ๆ ที่ตนเองมีส่วนรู้เห็นการทำงานของบริษัทนี้มาตลอด พ.ศ.ค.วิลเลียม ฮิลแลร์ เจาหน้าของบริษัท ซี.ซีบีพลาย มีเอกสารลับและรูปถ่ายของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ มายืนยัน ใน สยามนิกร 4 ตุลาคม 2500

³ หง ๆ ที่ตนเองมีหุ้นอยู่ในบริษัทส่งเสริมเศรษฐกิจแห่งชาติ 6,250 หุ้น ภูเก็ตจาก การบัญชี บริษัทนี้ในบทที่ 2

⁴ กุหลาบ สายประดิษฐ์, อภิศที่เป็นบทเรียน (กรุงเทพฯ : กลุ่มแสงเทียน, 2522), หน้า 254.

แก้ไข้หาเฉพาะหน้าที่เรียกว่า "สิ่งที่ชาติต้องการ" ซึ่งเขาก็คงเป็นอย่างเดียวกับสิ่งที่คนประกาศ
เอาไว้ว่า "คนไม่มีความพะเยอะพะเยาทางการเมือง ต้องการอยู่ข้างนอกคืออาวุธอยู่ที่แต่ในมือ
เมื่อชาติต้องการจึงจะกลับมา" 1

ถึงแม้ว่าประชาชนส่วนใหญ่จะมีความต้องการให้จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นผู้นำประเทศ
อย่างแท้จริง และถึงแม้ว่าจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ จะต้องการนำนโยบายเศรษฐกิจหรือการเมือง
อันเดิมหรือแบบใหม่มาใช้ก็ตาม ทว่าจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ก็ไม่เคยแสดงความคิดใด ๆ เอาไว้
มาก่อน และภายหลังกการรัฐประหาร เวลาที่จะคิดเสนอนโยบายอะไรออกมาน้อยเกินไป กล่าวคือ
ช่วงเวลาไม่ถึง 4 เดือนภายหลังกการรัฐประหาร 16 กันยายน 1957 จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์
ล้มป่วยลง จากอาการโรคภัยและม้ามโต 2 ท้องนอนพัก ณ บ้านพักเขาสามมุกเป็นเวลาแรมเดือน 3
และยังภายหลังกการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 1957 คือวันที่ 23 ธันวาคม 1957
จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ล้มป่วยมากถึงกับอาเจียรเป็นเลือด 4

1 "สำเนา จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ถึงสมาชิกพรรคชาติสังคม" ใน หจช. ป7/2501/
บ.6.7 ปีที่ 5 เรื่องจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ (ตอนไปอเมริกา)

2 David A. Wilson, Politics in Thailand (Ithaca, New York :
Cornell University Press, 1962), pp.127-128., E.G. Van Orman (Acting
Deputy Director for Intelligence The Joint Staff) Memorandum for :
Chairman Joint Chiefs of Staff, Subject : General Sarit (The Joint
Chiefs of Staff Washington D.C., 16 July 1957)

3 หจช. ป7/2501/บ.6.7 ปีที่ 2 เรื่องจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ (ตอนไปอเมริกา),
ม.ร.ว.ชนมสวัสดิ์ ชุมพูนท์, ชีวิตและงานของสฤษดิ์ ธนะรัชต์ จอมพลผู้พิชิต (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
บันกาลสาส์น, ม.ป.ป.), หน้า 158-159.

4 จำลอง พิทยานาคะ, ประวัติยุคขุนพล จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ (กรุงเทพฯ : ชนบรรณ
จำกัด, 2525), หน้า 97.

ภัยเหตุทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้นนี้เอง นโยบายทั้งทางเศรษฐกิจและการเมืองที่แน่วแน่ จึงไม่ปรากฏขึ้นเลยในช่วงเวลานั้น และยิ่งไปกว่านั้นคนที่มีอำนาจอย่างแท้จริงอย่างจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ก็ต้องเดินทางไปรักษาตัวที่โรงพยาบาลวอลเทอรัค ประเทศสหรัฐอเมริกา พร้อมทั้งได้ แสดงเจตนาของคนที่ว่าจะกลับมาเมืองไทยอีกอย่างแน่นอน โดยให้พล.อ.อ.เฉลิมเกียรติ วัฒนางกูร ผู้บัญชาการทหารอากาศ ส่งรายงานความเคลื่อนไหวทางการเมืองไทยให้ทราบทุก 7 วัน¹

การเดินทางไปรักษาตัวในฐานะแขกส่วนตัวของประธานาธิบดีไอเซนฮาวร์²ครั้งนี้ได้กลายเป็นก้าวสำคัญของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ที่เข้าไปมีความสัมพันธ์อย่างลึกซึ้งกับผู้นำอเมริกัน และเป็นจุดเริ่มต้นของการก่อรูปทางความคิดแห่งการปฏิวัติและการพัฒนาเศรษฐกิจที่จะนำมาใช้ใน เมืองไทย

จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เดินทางออกจากกรุงเทพ วันที่ 23 มกราคม 1958 ถึง กรุงวอชิงตัน วันที่ 27 มกราคม 1958 เข้าโรงพยาบาลวอลเทอรัค วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 1958 เขาทำการผ่าตัดเปลี่ยนระบบทางเดินเลือดค่าใหม่ ซึ่งเป็นอันตรายต่อผู้ป่วยมากถึงแม้จะผ่าตัด สำเร็จก็มีชีวิตอยู่ไม่ได้นาน

¹ หจธ. ป7/2501/บ.6.7 ปีที่ 1 เรื่องจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ (ตอนไปอเมริกา)

² Life (December, 1958), p.38

ภายหลังการผ่าตัดรักษาตัวอยู่เดือนเศษ ก่อนออกจากโรงพยาบาล (วันที่ 19 มีนาคม 1958) จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้เขียนบันทึกไว้เมื่อวันที่ 17 มีนาคม 1958 ว่า "ดีใจมาก เตรียมการต่าง ๆ ทั้งวันเป็นสุขมาก แต่ก็ใจหายว่าจะอยู่ได้อีกไม่นานต่อไปนี้ เราจะหาความสุขให้เต็มที่ และทำงานเพื่อชาติ " ¹

บันทึกฉบับนี้มีความสำคัญมากเพราะแสดงเจตนารมณ์ที่แน่ชัดว่าจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ หวังว่าตนเองจะมีชีวิตอยู่ไม่นาน จึงต้องรีบทำงานบางอย่างโดยเร็วที่สุดเพื่อชาติและเพื่อตนเองด้วย

ดังนั้น จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ จึงดำเนินการขั้นแรกที่จะกลับมาเมืองไทยอีกครั้งหนึ่ง โดยรีบส่งโทรเลขมายัง พล.อ. ถนอม กิตติขจร ให้ออกแถลงการณ์แก่ประชาชนว่า

"ตามที่มีข่าว จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ จะลาออกจากตำแหน่งหัวหน้าพรรคชาติสังคมนั้น ขอชี้แจงว่า จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้ปรารถนา จะลาออกก่อนที่จะทำการผ่าตัดเพราะเป็นห่วงในสุขภาพ แต่บัดนี้การผ่าตัดได้พ้นระยะอันตรายและมีสุขภาพดีแล้ว จึงคงดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคชาติสังคมอยู่ต่อไป

แต่ตามที่นายกรัฐมนตรีได้ให้สัมภาษณ์หนึ่งสัปดาห์ว่าจะไม่ขอรับตำแหน่งหัวหน้าพรรคชาติสังคมต่อไปตามเดิม ในขณะนี้ ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลงหัวหน้าพรรคชาติสังคมหรือรองหัวหน้าพรรคแต่ประการใด " ²

¹ ขอบันทึกของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ลงวันที่ 17 มีนาคม 2501 ใน บันทึกสมุคปกสีน้ำเงิน

² "แถลงการณ์ของสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี," ซึ่งกรมประชาสัมพันธ์นำออกทางสถานีวิทยุกระจายเสียง เมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2501 ใน สยามรัฐ 25 มีนาคม 2501

นัยสำคัญของแถลงการณ์ฉบับนี้ซึ่งส่งเป็นโทรเลขกลับมาเมืองไทยภายหลังที่ออกจากโรงพยาบาลได้ไม่ถึง 3 วัน ก็เพื่อยืนยันว่า ตัวจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ยังมีบทบาทอยู่ ซึ่งจะเห็นเหมือนเกราะคุ้มกันรัฐบาล พลเอกถนอม กิตติขจร จากความกดดันต่าง ๆ นอกจากนี้ยังชี้ให้เห็นว่า จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ยังปรารถนาจะกลับมาเมืองไทยอีกด้วย

ความตั้งใจจะกลับมาเมืองไทยอีกครั้งเพื่อมีอำนาจทางการเมืองครั้งนี้มีอุปสรรคอยู่ อย่างน้อยสองประการ โดยประการแรก ในขณะนั้นเมืองไทยมีรัฐบาลของพลเอกถนอม กิตติขจร อันเป็นรัฐบาลโดยขอความช่วยเหลืออยู่แล้ว และมีความชอบธรรมโดยผ่านการเลือกตั้งด้วย ซึ่งหมายความว่า ถ้าจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ จะเข้ามามีอำนาจทางการเมืองแล้วจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ จะอ้างเหตุผลใดกับประชาชน เพื่อหาความชอบธรรมให้กับการขึ้นมาอำนาจของตน

ประการต่อมาคือ วิธีการปกครองที่จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ จะใช้ต่อไป ถ้าหากจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ใช้วิถีทางรัฐสภาโดยอาศัยการสมัครเลือกตั้งแล้วก็ไม่เป็นผลดีต่อภารกิจอำนาจของตน เพราะในช่วงระยะเวลาที่จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ พักพิศวัตอยู่ที่สหรัฐอเมริกาในวิถีทางรัฐสภาและเสรีภาพตามระบอบประชาธิปไตยได้สร้างความยุ่งยากให้กับรัฐบาลพลเอกถนอม กิตติขจร มาก สมาชิกพรรคชาติสังคมนั้นทะเลาะกัน หนังสือพิมพ์ก็คอยโจมตีรัฐบาล¹ ยิ่งไปกว่านั้นวิถีทางรัฐสภานี้เองที่จะกลับมาทำลายจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เพราะกลไกนี้เองที่เปิดโอกาสให้ศัตรูทางการเมืองฝ่ายหนึ่งของตน คือกลุ่มราชครูพยายามฟื้นตัวขึ้นมาโดยกลุ่มราชครูได้ถอดตั้งพรรคประชากรราษฎร์ขึ้นมา ซึ่งนำโดย พล.ต.เจนิม พงษ์สวัสดิ์² เพื่อโค่นล้มรัฐบาล

¹ สยามนิกร, 4 กันยายน 2501.

² เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการในรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม ชุดสุดท้ายด้วย ใน พ.ร.บ. 5.1.1/1 รายงานการประชุมคณะรัฐมนตรี ครั้งที่ 1/100 (2500) เรื่อง รัฐมนตรีของถอนตัวออกจากวิธีหัตถ์และองค์การฯ, หน้า 136.

พลเอกถนอม กิตติขจร โดยขอเปิดอภิปรายไม่ว่างใจรัฐบาลร่วมกับพรรคประชาธิปัตย์¹ สิ่งนี้เองได้ก่อให้เกิดภัยที่จะมาถึงจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ จนกระทั่งจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ต้องรีบกลับเข้ามาเมืองไทยก่อนกำหนด โดยกลับเข้ามาในวันที่ 27 มิถุนายน 1958 เพื่อยับยั้ง การอภิปรายทั่วไปและใช้เวลาเกือบ 3 เดือนเพื่อแก้ปัญหาคาความวุ่นวายอันเนื่องมาจากความ แตกแยกในพรรครัฐบาลเดิม

จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้แสดงเจตนาอย่างเด่นชัดว่าตนเองไม่พอใจวิถีทาง รัฐบาลเป็นอย่างยิ่ง และสิ่งนี้ย่อมจะทำให้ตนต้องประสบความยุ่งยากในการปกครองและอาจจะ เป็นช่องทางเปิดโอกาสให้ศัตรูทางการเมืองของตนกลับมามีอิทธิพลได้ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้ให้สัมภาษณ์กับผู้สื่อข่าวเมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 1958 ว่า ควรแก้รัฐธรรมนูญเสียใหม่โดย อาจว่าถ้าหากไม่แก้รัฐธรรมนูญก็ไม่รอดหรือเท่ากับกล่าวเสริมว่า รัฐธรรมนูญฉบับนี้เข้าใจว่า จำลองจากรัฐบาลฝรั่งเศส ทำให้รัฐบาลประสบความล้มเหลวคลุกคลานทำให้รัฐบาลไม่มีเวลาพอ จะบริหารราชการแผ่นดินได้เต็มที่ และทำให้สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งละ 20 ล้านบาท นอกจากนี้ฝ่ายค้านก็ไม่ให้โอกาสแก่รัฐบาล พยายามคอยหาเหตุทำการเปิดอภิปราย ทำให้รัฐบาลพะว้าพะวังไม่สามารถจะบริหารราชการแผ่นดินได้โดยสะดวก จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ประารถนาจะให้มีการแก้รัฐธรรมนูญเพื่อไม่ให้รัฐบาลล้มลุกคลุกคลาน ซึ่งจะให้มีเวลาพอสำหรับ บริหารราชการแผ่นดินและไม่พะว้าพะวังจากฝ่ายค้านที่คอยหาเหตุเปิดอภิปราย และการแก้ รัฐธรรมนูญนี้เองย่อมช่วยให้มีรัฐบาลที่มีกำหนดอายุอันแน่นอนโดยไม่มีข้อผูกพันกับการสนับสนุน ของสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งหมายความว่า ผลการแก้รัฐธรรมนูญ สภาผู้แทนราษฎรจะมีอำนาจเพียง ตั้งรัฐบาลในวาระแรกครั้งเดียว และเมื่อเป็นองครัฐบาลแล้วสภาไม่มีอำนาจควบคุมรัฐบาลโดย ให้รัฐบาลมีอำนาจบริหารราชการแผ่นดินอย่างเต็มที่ และเฉียบซาคและสภาไม่มีสิทธิที่จะเปิด อภิปรายหรือไต่ถามการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลไม่ว่าในกรณีใด²

¹ หนังสือที่ระลึกในงานศพพลเอกถนอม กิตติขจร ณ เมรุวัดราชโอรสาราม (วัดจอมทอง) ถนนวิภาวดี วันที่ 19 มีนาคม 2526, หน้า 93.

² สยามรัฐ, 10 กรกฎาคม 2501.

จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้แกอุปสรรคที่ขวางทางการกลับมาที่มีอำนาจของตน ด้วยการเสนอแนวทางการเมืองการบริหารประเทศแบบใหม่และการเสนอนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศแบบใหม่มาใช้กับการปฏิวัติของตน ซึ่งแนวทางทั้งสองประการนี้มาจากการปรึกษาหารือระหว่างกลุ่มผู้นำระดับสูงอเมริกันและจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ¹

เรื่องที่จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ปรึกษาหารือกับเจ้าหน้าที่ระดับสูงอเมริกันมี 2 เรื่องคือ

1. เรื่องการปราบคอมมิวนิสต์ ซึ่งจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้เสนอวิธีการต่อต้านคอมมิวนิสต์ซึ่งสร้างความพอใจให้กับผู้เฒ่าอเมริกันมาก และปรารถนาที่จะให้จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ นำเอาหลักการต่าง ๆ เหล่านี้ไปใช้ต่อไปในเมืองไทย ²

¹ เริ่มเจรจากันตั้งแต่วันที่ 7 พฤษภาคม 1958 โดยเข้าพบประธานาธิบดี ไอเซนฮาวร์, มร.แมคเอลรอย (Mr. McElroy) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม, มร.บรูคเนอร์ (Mr. Bruchner) รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม, มร.ควอลส์ (Mr. Quarles) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทหารเรือ, มร.เกจ (Mr. Gage) มร.สเปรด (Mr. Sprague) ผู้ช่วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม, มร.คิลเลิน (Mr. Dillon) รองรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศฝ่ายเศรษฐกิจ ในหนังสือสำนักงานผู้บัญชาการทหารสูงสุด, ลับ-เฉพาะ ที่ 5641/2501 ถึงนายกรัฐมนตรี เรื่องการเจรจาขอความช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกา ลงวันที่ 18 สิงหาคม 2501 หน้า 5., ใน หจส. 5.1.1.2/11 เรื่องความร่วมมือช่วยเหลือต่างประเทศในโครงการต่าง ๆ ในประเทศไทย (2501-2509) และ หจส.ป7/2501/ม.6.7 ปีที่ 4 เรื่องจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ (คอนไปโตอเมริกา)

² หนังสือของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศอเมริกัน มร.จอห์น ฟอสเตอร์ คิลเลส ซึ่งตอบชี้แจงและนำส่งบันทึกผลการปรึกษาหารือระหว่างฝ่ายไทยและฝ่ายอเมริกันมาให้ทราบ ลงวันที่ 28 มิถุนายน 2501 ใน หจส. 5.1.1.2/11 เรื่องความร่วมมือช่วยเหลือต่างประเทศในโครงการต่าง ๆ ในประเทศไทย (2501 - 2509), หน้า 7.

2. เรื่องการพัฒนาเศรษฐกิจไทย ซึ่งเจ้าหน้าที่อเมริกันคือ มร.คิลเลน ได้เสนอหลักการพัฒนาเศรษฐกิจเสรีนิยมแก่จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ดังปรากฏในบันทึกของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เมื่อคราวที่เข้าพบกันที่ฐานอ่าวอเมริกันครั้งนั้น ความว่า

"เมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม 2501 ข้าพเจ้าได้ทูลปะ มร.คิลเลน (Mr. Dillon) รองรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศฝ่ายเศรษฐกิจ . . . มร.คิลเลน ได้กล่าวถึงความสำคัญของการลงทุนโดยเอกชนต่างประเทศ ซึ่งอาจจะช่วยในการพัฒนาการเศรษฐกิจของประเทศที่ยังไม่พัฒนาเพิ่มเติมจากเงินช่วยเหลือซึ่งฝ่ายสหรัฐ ฯ สามารถจะช่วยให้ . . ."¹

¹ หนังสือสำนักงานผู้บัญชาการทหารสูงสุด, ลี้-เฉพาะ ที่ 5641/2501 ถึงนายกรัฐมนตรี เรื่องการเจรจาขอความช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกา ลงวันที่ 18 สิงหาคม 2501 หน้า 4 ใน พจช. ตย.5.1.1.2/11 เรื่องความร่วมมือช่วยเหลือต่างประเทศ ในโครงการต่าง ๆ ในประเทศไทย (2501 - 2509)

ความสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจแนวเสรีนิยมที่เน้นให้ระบบเศรษฐกิจไทยเป็นระบบเศรษฐกิจแบบเปิด และอนุญาตให้เอกชนจากต่างประเทศเข้ามามีส่วนในการพัฒนาเศรษฐกิจนี้ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เห็นชอบเป็นอย่างยิ่งจึงได้โทรเลขมาถึงพลเอกถนอม กิตติขจร ให้ดำเนินการส่งพระราชบัญญัติส่งเสริมอุตสาหกรรม 1954 ไปให้โดยด่วน¹ เพื่อศึกษาวิธีการส่งเสริมการลงทุนของเอกชนชาวต่างประเทศ

เมื่อการเจรจาร่วมกันของทั้งสองฝ่ายว่ากวดการต่อต้านคอมมิวนิสต์และการพัฒนาเศรษฐกิจแนวเสรีนิยม ในกรุงวอชิงตันเสร็จสิ้นแล้ว จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ก็นำเอาหลักการทั้งสองนั้นมาวางเป็นแผนการปฏิบัติที่ ซันนิงเดล (Sunning Dale) กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ โดยมีการเรียกคณะทำงานฝ่ายไทยจำนวนหนึ่ง ประกอบด้วย พล.อ.อ.บุญชู จันทร์เบกษา², พล.อ.อ.เฉลิมเกียรติ วัฒนางกูร³, นายสงวน จันทรสาขา⁴, นายพงษ์สวัสดิ์ สุริโยทัย⁵, หลวงวิจิตรวาทการ, นายสุนทร พึ่งสวัสดิการมย์, นายถนอม คอมันตร์ ได้ร่างแถลงการณ์สำคัญ ๆ

¹ คำสัมภาษณ์ของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ตอนกลับมาเมืองไทยครั้งแรกในวันที่ 27 มิถุนายน 2501 ใน หจข. ป7/2501/บ.6.8 ปีที่ 6 เรื่องจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ (ตอนไปอเมริกา), พิมพ์ไทย, 27 พฤษภาคม 2501, สยามนิกร, 29 มิถุนายน 2501

² คำไว้อาลัยของ พลอากาศเอก บุญชู จันทร์เบกษา ใน คณะรัฐมนตรี, พิมพ์เป็นที่ระลึกในงานพระราชทานเพลิงศพ พลตรีหลวงวิจิตรวาทการ ณ เมรุวัดเทพศิรินทราวาส วันที่ 16 สิงหาคม 2505, พิมพ์ไทย, 20 ตุลาคม 2501

³ เดินทางไปช่วงกลางเดือน กันยายน 2501 เคลิเมนต์, 17 กันยายน 2501, พิมพ์ไทย, 2 ตุลาคม 2501

⁴ เดินทางไปช่วงกลางเดือน กันยายน 2501 ใน เคลิเมนต์, 8 ตุลาคม 2501

⁵ เป็นผู้ที่ได้รับความไว้วางใจจากจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ มากทำหน้าที่ต่อนั่งสื่อและเอกสารสำคัญของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ไปให้หลวงวิจิตรวาทการ

ของการปฏิวัติ¹ เช่นกำหนดให้รัฐบาลลาออกก่อน ประกาศยึดอำนาจจากสภาในนามของ คณะทหารควยความยินยอมของประชาชนและรัฐบาลชุดก่อน ประกาศแต่งตั้งผู้รักษาสถานการณ์ ทั่วประเทศ ประกาศจัดตั้งรัฐบาลคณะปฏิวัติ ประกาศตั้งสภาร่างรัฐธรรมนูญ²

แถลงการณ์สำคัญที่นำเอาหลักการเรื่องการต่อต้านคอมมิวนิสต์และการพัฒนาเศรษฐกิจ แนวเสรีนิยม และร่างขึ้นที่อังกฤษ ปรากฏออกมาในรูปของประกาศ คณะปฏิวัติฉบับที่ 4 และฉบับที่ 11 ตามลำดับ คือ ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 4 ความว่า

" . . . ห่วงสู่สถานการณ์ภายในลัทธิคอมมิวนิสต์เป็นภัยยิ่งใหญ่ เป็นที่ประจักษ์แจ่มชัดอยู่ทั่วไปในเรื่องความแทรกซึมของลัทธิคอมมิวนิสต์ ที่พยายามสร้างอิทธิพลเหนือจิตใจของประชาชนชาวไทย การแทรกแซงของตัวแทนคอมมิวนิสต์มีอยู่ทุกกระเสาะในทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ไซวิซีไรชชานวนเชื่อและแผนการที่ฉลาดหลายอย่าง ทุ่มเทเงินทองเป็นจำนวนมหาศาลก่อเป็นอันตรายทั้งใน ห่วงลับและเปิดเผย ทำความพยายามทุกวิถีทางที่จะให้เกิดความเสื่อมโทรมระส่ำระสายในประเทศ ชุกโค่นราชบัลลังก์ ลมล้าง พระพุทธศาสนาและทำลายสถาบันทุกอย่างที่ชาติไทยโดยคงรักษา มาควยความเสียสละอย่างยิ่งยวด . . ."³

¹ คำสัมภาษณ์ของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ใน สารเสรี, 8 พฤศจิกายน 2501

² จกหมายจากจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ถึงหลวงวิจิตรวาทการ ฉบับที่ 9 ลงวันที่ 4 ตุลาคม 2501 จกหมายเหล่านี้ทั้งหมด 10 ฉบับ คือฉบับที่ 6 พฤศจิกายน 2498, 13 มิถุนายน 2499, 6 กรกฎาคม 2499, 7 สิงหาคม 2499, 24 กรกฎาคม 2501, 5 กันยายน 2501, 8 กันยายน 2501, 28 กันยายน 2501, 4 ตุลาคม 2501, 6 ตุลาคม 2501 และแถลงการณ์เหล่านี้มาปรากฏอยู่ในประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 1, 2, 3 อยู่ใน ราชกิจจานุเบกษา(ฉบับพิเศษ) เล่มที่ 75 ตอนที่ 81 (วันที่ 20 ตุลาคม 2501), หน้า 1, 2, 3

³ ราชกิจจานุเบกษา (ฉบับพิเศษ) เล่มที่ 75 ตอนที่ 81 (วันที่ 20 ตุลาคม 2501), หน้า 5.

ส่วนประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 11 ความว่า

"4. จัดการแก้ไขและปรับปรุงเศรษฐกิจแห่งชาติให้ดีขึ้นและเข้าสู่มาตรฐานที่พึงพอใจ โดยนำเอาหลักนิยมในระบบประชาธิปไตย มาปรับปรุงให้เหมาะสมกับความเป็นอยู่ของประชาชนชาวไทย ทั้งในทางสิทธิกรรมและอุตสาหกรรม สำหรับงานนี้จะไต่ถึงคณะกรรมการวางแผนการเศรษฐกิจแห่งชาติ ทั้งระยะสั้นและระยะยาว ให้เป็นแผนการดูารุ ซึ่งรัฐบาลที่ทั้งขึ้นภายหลังจะตองยึดถือเป็น ฐานปฏิบัติสืบเนื่องไมยกเลิหรือเปลี่ยนใหญงาย ๆ ความอารมณของ ผู้ที่เขามาเป็นรัฐบาลจะไต่ประกาศชี้แจงให้ราษฎรทราบและเข้าใจ แผนการและผู้สำเร็จเป็นี่ ๆ ไป

5. เพื่อให้ไต่ผลกึ่งกล่าวในขอ 4. โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เพื่อให้ แผนการเศรษฐกิจเป็นแผนการดูารุที่รัฐบาลจะตองปฏิบัติสืบเนื่อง กันไป จะตองใหม่ความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดในระหว่างรัฐธรรมนูญ กับแผนการเศรษฐกิจและจะตองเอาหลักการเศรษฐกิจเขามบรรจุ ไว้ในรัฐธรรมนูญเท่าที่ทำได้ และจะตองประกาศแผนดำเนินการ เศรษฐกิจไปพร้อมกับการประกาศใช้รัฐธรรมนูญหรือในเวลา ใกล้ชิดกัน"¹

ประกาศคณะปฏิวัติทั้งสองฉบับนี้เป็นการตั้งปณิธานที่จะต่อสู้กับภัยของคอมมิวนิสต์ โดยประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 4 กล่าวถึงอันตรายของคอมมิวนิสต์ อันเป็นมูลเหตุสำคัญที่ทำให้ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ตองปฏิวัติ ส่วนประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 11 คือการยืนยันที่จะนำเอา หลักการพัฒนาเศรษฐกิจ แนวประชาธิปไตย ให้เป็นการดูารุที่จะตองไม่เปลี่ยนแปลงไปตาม การเปลี่ยนแปลงของรัฐบาล และมันคงยิ่งนักโดยจะบรรจุเอาไว้ในรัฐธรรมนูญเลย

¹ ราชกิจจานุเบกษา (ฉบับพิเศษ) เล่มที่ 75 ตอนที่ 81 (วันที่ 22 ตุลาคม 2501)

นโยบายพัฒนาเศรษฐกิจแนวประชานิยมที่จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ กล่าวเน้นว่าจะทำให้เกิดขึ้นเป็นการถาวรสืบไปคือ การเน้นการส่งเสริมการลงทุนของเอกชน ทั้งภายในและภายนอกประเทศ ดังที่ได้เจาะใจไว้ จึงประกาศคณะปฏิวัติฉบับต่าง ๆ ขึ้นมาสนับสนุนคือ ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 33 ซึ่งสนับสนุนการลงทุนของเอกชนโดยระบุว่า

1. รัฐจะไม่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมขึ้นใหม่เพื่อแข่งขัน
2. รัฐจะไม่โอนกิจการอุตสาหกรรมของเอกชนมาเป็นของรัฐ
3. รัฐให้สิทธิพิเศษต่าง ๆ กับบริษัทเอกชนทั้งไทยและต่างประเทศว่า
 - ก. ให้อาคารเช่าสำหรับเครื่องจักร ส่วนประกอบ และอุปกรณ์ที่ใช้ในกิจการอุตสาหกรรม เมื่อเริ่มประกอบกิจการอุตสาหกรรมหรือเมื่อขยายงานขนาดใหญ่
 - ข. ในกรณีที่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเป็นบริษัท หรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลในระยะเวลาเริ่มกิจการ จะคงเว้นไม่ทวงเสียภาษีเงินได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์อันเป็นผลผลิตจากงานอุตสาหกรรมนั้นในระยะเวลาตามที่คณะกรรมการตามประกาศนี้จะได้ตกลงกำหนดให้ตามความเหมาะสมซึ่งต้องไม่ต่ำกว่า 2 ปีและไม่เกิน 5 ปี
 - ค. จะอนุญาตให้ส่งผลิตภัณฑ์ออกนอกประเทศได้
 - ง. อนุญาตให้นำเงินออกนอกได้
4. รัฐจะงดหรือลดการเก็บภาษีศุลกากรขาเข้าสำหรับวัสดุที่จำเป็นต้องใช้ในกิจการอุตสาหกรรม และจำเป็นต้องสั่งมาจากต่างประเทศ งดหรือลดการเก็บภาษีศุลกากรขาออกสำหรับผลิตภัณฑ์ที่ส่งออกนอกประเทศ ให้ความคุ้มครองโดยห้ามสินค้าชนิดเดียวกันเข้าประเทศ¹

¹ ราชกิจจานุเบกษา (ฉบับพิเศษ) เล่มที่ 75 ตอนที่ 103 (วันที่ 5 ตุลาคม 2501)

และได้ออกประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 42¹ ซึ่งได้ประกาศว่ากิจการอุตสาหกรรม
ประเภทใดที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน และประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 42² และฉบับที่ 49³
เพื่อยกเลิกพระราชบัญญัติกฎหมายที่ดินปี 1954 เพื่อเปิดโอกาสให้คนต่างความสามารถถือกรรมสิทธิ์
ที่ดินได้มาสนับสนุน

แผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับแรกของไทย : ภาวะปฏิบัติของปรักฎาออเมริกัน

ในขณะนั้นคณะสำรวจเศรษฐกิจของธนาคารโลกที่เข้ามาทำรายงานทางเศรษฐกิจ
ของไทย ในรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม⁴ ได้ทำรายงานสำเร็จลงภายใต้ชื่อ "โครงการ
พัฒนาการของรัฐสำหรับประเทศไทย"⁵

¹ ราชกิจจานุเบกษา (ฉบับพิเศษ) เล่มที่ 76 ตอนที่ 4 (วันที่ 7 มกราคม 2502)

² ราชกิจจานุเบกษา (ฉบับพิเศษ) เล่มที่ 76 ตอนที่ 7 (วันที่ 12 มกราคม 2502)

³ ราชกิจจานุเบกษา (ฉบับพิเศษ) เล่มที่ 76 ตอนที่ 8 (วันที่ 13 มกราคม 2502)

⁴

Secret, Intelligence Report No. 7503 "Probable Developments
in Thailand," Central Intelligence Agency, May 13, 1957, p.50.

⁵ ธนาคารระหว่างประเทศเพื่อการบูรณะและวิวัฒนาการ, โครงการพัฒนาการของรัฐ
สำหรับประเทศไทย (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ทองสลากรีนแบงก์รัฐบาล, 2503) แผลจาก Inter-
national Bank for Reconstruction and Development, A Public Development
Program for Thailand (Baltimore : John Hopkins, 1959) โคลนางสุภาพ ยศสุนทร

จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เมื่อได้ตั้งใจที่จะทำให้แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจของคน สัมฤทธิ์ผลในทางปฏิบัติ จึงให้นายโชติ คุณะเกษม เพื่อนสนิทและผู้ร่วมงานคนสำคัญอ่านรายงาน ฉบับนี้¹ และได้มีคำสั่งไปยังนายเสริม วินิจฉัยกุล ปลัดกระทรวงการคลัง ให้รีบส่งรายงาน ฉบับนี้ไปให้โดยด่วน โดยบันทึกลงไปในการคำสั่งว่า "อยากอ่านมาก"²

เมื่ออ่านรายงานฉบับนี้แล้ว จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ มองเห็นเลยว่าเป็นรายงานที่จะ คอบสนองการพัฒนาเศรษฐกิจเสรีนิยมได้ ทั้งนี้เพราะรายงานฉบับนี้ได้ประกาศปรัชญาเสรีนิยม ทางเศรษฐกิจเอาไว้ในบทที่ 1 ของรายงานภายใต้ชื่อ "พัฒนาการของประเทศไทย : บทบาท ของรัฐบาล" ซึ่งระบุเอาไว้ว่า

"...โครงการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศจะโดยคนสูงสุดกำหนด ความที่ชาวไทยยากจนกับความอुकสาหัสให้ใครส่วนสักเท่าที่จะทำใค หนาที่ของรัฐบาลควรมีเพียงส่งเสริมและช่วยเหลือการพัฒนาทางคาน เอกชน โดยจุกห้ามรุกรานทางเศรษฐกิจและสังคมที่คี่ขึ้น และจึกหา ความสะดวกทาง ๆ ที่ประชาชนคองการ เช่น การขนส่ง คมนาคม พลังงาน และชลประทานและรัฐบาลจูกจะคองปรับปรุงเครื่องมือ ในการบริหารให้เข้มแข็งจิงจะปฏิบัติหนาที่นี้ไคอย่างเป้นที่พอใจ..."³

¹ คำสัมภาษณ์ของนายโชติ คุณะเกษม เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2502 ใน สยามรัฐ 5 กุมภาพันธ์ 2502

² หนังสือสำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง ที่ 15614/2502 ลงวันที่ 21 เมษายน 2502 ถึง ปลัดบัญชาการสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง นำส่งคำแปลรายงานการสำรวจเศรษฐกิจของ - ธนาคารโลก ในสำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, กรมสารบรรณคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร แฟ้ม สค. 13/20 เรื่องการสำรวจเศรษฐกิจของธนาคารโลก

³ ธนาคารระหว่างประเทศเพื่อการบูรณะและวิวัฒนาการ, โครงการพัฒนาของรัฐ สำหรับประเทศไทย . . ., หน้า 20.

จอมพลสฤษดิ์ จึงได้ก่อตั้งหน่วยงานการวางแผนเศรษฐกิจกลางขึ้นมาเพื่อวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับแรก เรียกว่า สภาพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ เมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 1959¹ และได้มีคำสั่งให้นำคำแปลบทที่ 1 ของรายงานฉบับนี้ให้กรรมการที่ปรึกษาและกรรมการบริหารของสภาพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติอ่านทุกคน ครั้นแล้ว จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ก็จัดให้มีการประชุมกรรมการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติครั้งแรกขึ้น เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 1959 โดยกล่าวนำในที่ประชุมให้เร่งดำเนินการวางแผนเศรษฐกิจตามที่เสนอให้อ่านรายงานของธนาคารโลก²

¹ คณะรัฐมนตรี, ประวัติและผลงานของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์, พิมพ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ อาณา จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ณ เมรุหน้าพลับพลาอิสริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส 17 มีนาคม พ.ศ. 2507, หน้า 78.

² รายงานการประชุมกรรมการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ ครั้งที่ 1/2502 วันจันทร์ที่ 10 สิงหาคม 2502 ประชุม ณ ทำเนียบรัฐบาล,

ด้วยความต้องการให้แผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจเสรีนิยมเกิดขึ้น โดยรวดเร็ว จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ จึงได้นำเอารายงานของธนาคารโลกฉบับนี้มาให้รัฐมนตรี รวมคณะรัฐบาลทุกคนอ่านและรีบทำงบประมาณของกระทรวงทบวงกรมส่งไปยังสภาพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ดังรายงานการประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 30 กันยายน 1959 ความว่า

"ด้วยในคราวประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 กันยายน 2502 ทานนายกรัฐมนตรื เสนอว่า ญวชธนาคารระหว่างประเทศ เพื่อการบูรณะและวิวัฒนาการ (ธนาคารโลก) ได้ส่งรายงานของคณะสำรวจเศรษฐกิจซึ่งธนาคารโลกเป็นผู้จัดทำขึ้นตามคำขอร้องของรัฐบาลไทย รายงานนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยรัฐบาลในการวางโครงการช่วยการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ในระยะเวลาหลายปี ข้างหน้า ซึ่งโคจกทำคำแปลเป็นภาษาไทยและมอบให้ทานรัฐมนตรี ทูททานแลวนั้น ขอใ้ทุกกระทรวงพิจารณาและวิจัยผลที่มีในรายงานว่า เหมาะสมหรือไม่อย่างไร ในส่วนที่เกี่ยวข้องแก่กระทรวงนั้น ๆ จะสมควร คำนึงถึงความความเห็นในรายงานนั้นหรือไม่ ส่วนที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการ กิจจำเป็นต้องหาเงินมว เช่น เงินกู, เงินช่วยเหลือ, เงินงบประมาณ กองหาทุกวิถีทางไมใช่ไปอูยัยแตชธนาคาร โลกเท่านั้น ในที่สุดคณะรัฐมนตรี โคลงมติเห็นชอบด้วยตามที่ทานนายกรัฐมนตรื เสนอ " ¹

¹ หนังสือสำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ถึงเลขาธิการทำเนียบนายกรัฐมนตรืที่ นว. 112/2502 ลงวันที่ 5 ตุลาคม 2502 เรื่อง รายงานของคณะสำรวจเศรษฐกิจซึ่งธนาคารโลกจัดทำขึ้น ใน สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, กรมสารบรรณคณะรัฐมนตรี ฝ่ายบริหาร แพม ศค. 13/20 เรื่อง การสำรวจเศรษฐกิจของธนาคารโลก และหนังสือสำนักเลขาธิการ คณะรัฐมนตรีถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ที่นว. 112/2502 ลงวันที่ 5 ตุลาคม 2502 ใน หจช. สบ. 5.1/53 เอกสาร มล.ปิ่น มาลากุล เรื่องรายงานของคณะสำรวจเศรษฐกิจธนาคารโลก

บรรดากระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ ได้รับเร่งส่งงบประมาณของตนมาให้สภาพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ดำเนินการรวบรวมตัวเลข และกำหนดเป้าหมายของการพัฒนาเป็นรายกระทรวง การทำงานของสภาพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติขณะนั้นดำเนินการไปอย่างรวดเร็ว โดยนำเอาข้อเสนอคัดค้านต่าง ๆ ของรายงานธนาคารโลก เช่น อุตสาหกรรม เกษตรกรรม การสาธารณสุข การศึกษา เป็นต้น มาเป็นตัวอย่าง¹ ให้อนุกรรมการต่าง ๆ ของสภาพัฒนาเศรษฐกิจ ทำความคิดเห็นตาม ต่อจากนั้นก็นำเรื่องให้สำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติสรุป² และมาทำเป็นจุดมุ่งหมายและนโยบายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 1959 โดยมีเป้าหมายรวมของแผนพัฒนาเศรษฐกิจว่า จะเร่งดำเนินการเพิ่มความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในด้านการเกษตรและไม่ใช้การเกษตร หลังจากนั้นก็มี การประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับแรกของไทยที่ยืนยันว่า แนวทางพัฒนาเศรษฐกิจเสรีนิยมจะเกิดขึ้นอย่างจริงจัง ดังคำประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับแรกว่า

¹ กระจายละเอียดในภาคผนวกที่ ค

² ทำการสรุปอยู่ 3 ครั้ง ในรายงานการประชุมกรรมการบริหารสภาพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ครั้งที่ 7/2502 วันจันทร์ที่ 28 กันยายน 2502, รายงานการประชุมกรรมการบริหารสภาพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ครั้งที่ 9/2502 วันจันทร์ที่ 12 ตุลาคม 2502, รายงานการประชุมกรรมการบริหารสภาพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ครั้งที่ 14/2502 วันที่ 23 พฤศจิกายน 2502.

"การเพิ่มผลผลิตในประเทศไทย จะทำได้อย่างผลดีก็โดย
 ความพยายามของฝ่ายเอกชน ทั้งนี้โดยทางฝ่ายรัฐบาลเป็นผู้
 สนับสนุนและส่งเสริม แทนที่ฝ่ายรัฐบาลจะเป่รฝ่ายเขาทำการ
 ผลิตเอง. . . ดังนั้น แนวทางสำคัญที่สุดของแผนการรัฐบาล
 จึงใดแก่ การส่งเสริมใหม่มีความเจริญเติบโตในภาคเอกชน
 โดยรัฐบาลจะทุ่มเททรัพยากรของรัฐบาลเขาไปอยู่ในโครงการ
 ซึ่งมีวัตถุประสงค์กว้างทั้งทางเกษตรและไม่ใช่อเกษตร " ¹

อิทธิพลอเมริกัน : จากนักทฤษฎีสู่นักปฏิบัติ

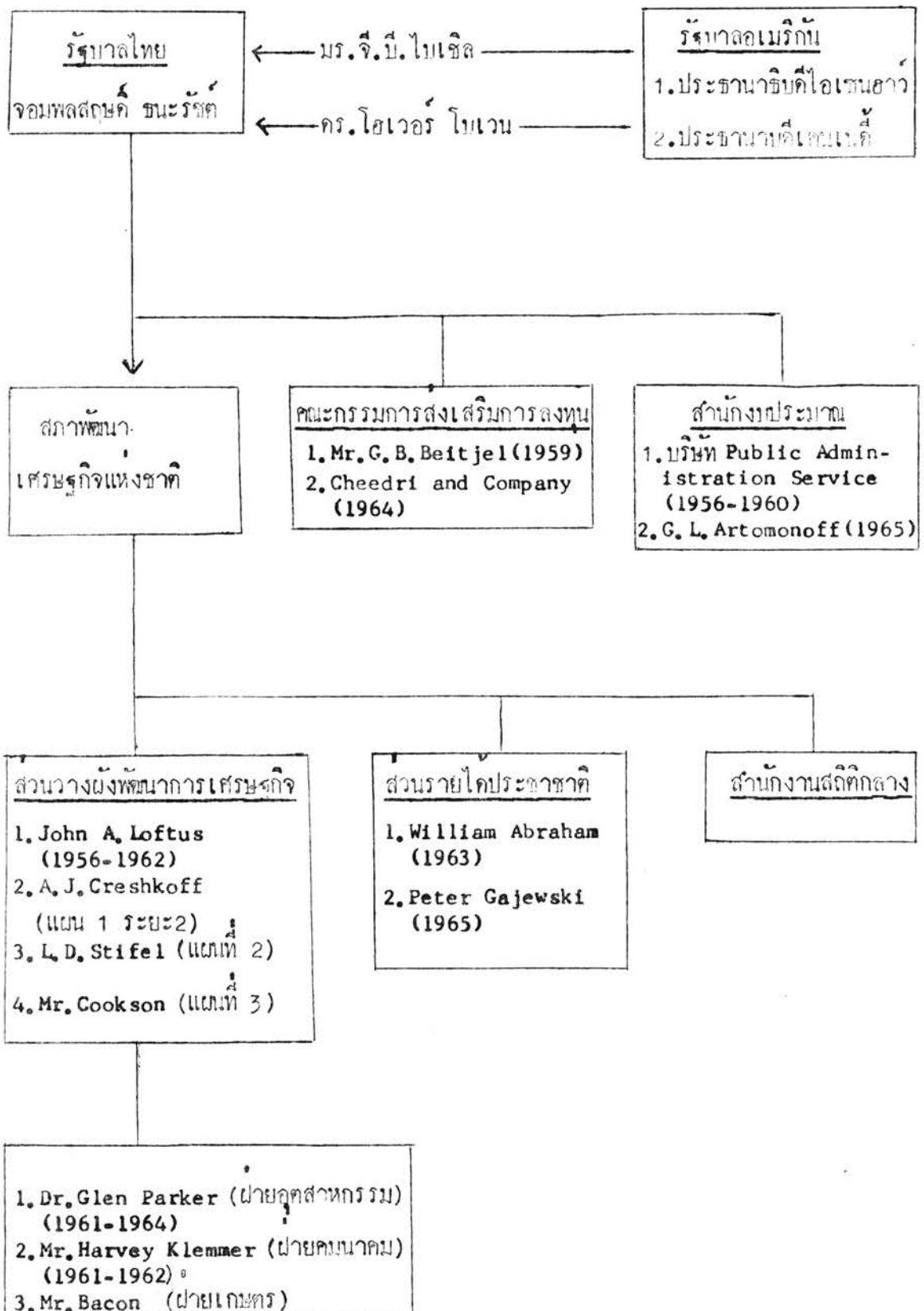
นับจากการ เสนอความคิดในการพัฒนาเศรษฐกิจเสรีนิยมของผู้นำอเมริกันคือ
 จอมพลสตุยค์ ธีนะรัชต์ ที่กรุงวอชิงตัน จนถึงการนำมาใช้ในรูปของแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับแรก
 เป็นต้นมา อิทธิพลของรัฐบาลอเมริกันได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

คานแรกผู้นำอเมริกันยังคงดำรงฐานะของนักทฤษฎีที่คอยเสนอความเห็นต่อผู้นำไทย
 อย่างจอมพลสตุยค์ ธีนะรัชต์ โดยผ่านการติดต่อกันเป็นการส่วนตัวระหว่างประธานาธิบดี
 อเมริกันและตัวแทนพิเศษ อีกคานหนึ่ง มีการสานต่อทางความคิดของนักทฤษฎีอเมริกันมาสู่
 นักปฏิบัติงานอเมริกันที่เข้ามาทำงานในรูปของที่ปรึกษาในหน่วยงานกลางของไทย เพื่อให้
 ความคิดและการปฏิบัติแห่งการพัฒนาเศรษฐกิจเสรีนิยมดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง ดังจะอธิบาย
 ได้จากแผนภาพแสดงความสัมพันธ์ของรัฐบาลอเมริกันกับหน่วยงานการพัฒนาเศรษฐกิจของไทย
 ช่วงปี 1960 - 1970 ดังนี้

¹ ราชกิจจานุเบกษา พระบรมราชโองการประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม-
 แห่งชาติ ใน ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่มที่ 77 ตอนที่ 85 แผนกกฎหมาย ภาค 2
 (20 ตุลาคม 2503)

แผนภาพที่ 3-1 ความสัมพันธ์ของรัฐบาลอเมริกันกับหน่วยงานการพัฒนาเศรษฐกิจของไทย

(1960 - 1970)

จากแผนภาพที่ 3-1 แสดงให้เห็นว่าตลอดระยะเวลาแห่งการพัฒนาเศรษฐกิจไทย
แนวเสรีนิยมในช่วง 1960-1970 เทพาทของรัฐบาลอเมริกันมีต่อการพัฒนาของไทยอย่าง
ต่อเนื่องคือ ประการแรก ด้านการกำหนดและการปฏิบัติตามนโยบายเศรษฐกิจนั้นปรากฏว่า
รัฐบาลอเมริกันได้ส่งผู้เชี่ยวชาญอเมริกันเข้ามาประจำในหน่วยงานการวางแผนกลางของไทย
คือ สภาพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ และในหน่วยงานสำคัญ ๆ ของสภาพัฒนา ฯ ทั้งสิ้น

นักวิชาการอเมริกันเหล่านี้ได้เข้าไปทำงานในสภาพัฒนาเศรษฐกิจอันเป็นหน่วยงานกลาง
จึงจะเห็นได้จากแผนภูมิที่ 3-1 กล่าวคือ สภาพัฒนาเศรษฐกิจในขณะนั้นได้จัดแบ่งหน่วยงานออกเป็น
3 หน่วยงานคือ

1. ส่วนวางแผนพัฒนาการเศรษฐกิจ
2. ส่วนรายได้ประชาชาติ
3. ส่วนงานสถิติกลาง¹

¹ ส่วนงานเลขานุการกรม , ส่วนงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม-
แห่งชาติ, ประวัติและงานของส่วนงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
(8 กันยายน 2524), หน้า 3, ส่วนงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ,
มล. เศษ สนิทวงศ์ กับงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม, อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ
มล. เศษ สนิทวงศ์ ณ เมรุหน้าพลับพลาอิสริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส 17 ธันวาคม 2518.

หน่วยงานที่สำคัญที่สุดในการวางแผนเศรษฐกิจคือ ส่วนวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ
ปรากฏว่าหน่วยงานนี้มีแค่ที่ปรึกษาอเมริกันเท่านั้นที่มาทำงานด้วย คือ Dr. John A. Loftus,
Mr. A. J. Creskoff, Mr. L. D. Stifel และ Mr. Cookson

ลักษณะการทำงานของที่ปรึกษาทั้ง 4 คน คือ เป็นผู้เขียนร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจ
ขึ้นมาแล้วจึงเสนอให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายไทยในสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ เสนอความเห็น
โดย Dr. John A. Loftus และ Mr. A. J. Creskoff เป็นผู้เขียนร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจ
ฉบับที่ 1 ระยะที่ 2 ส่วน Mr. L. D. Stifel เป็นผู้เขียนแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 2 ทั้งหมด
และ Mr. Cookson เป็นเพียงผู้เริ่มตนร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 3

การทำงานของที่ปรึกษาอเมริกันทั้ง 4 คนนี้ ใ้ค่าเงินไปค่ายดี โดยได้รับข้อมูล
ทางด้านการเศรษฐกิจต่าง ๆ จากสองแหล่งสำคัญ แหล่งแรกจากหน่วยงานย่อยในส่วนวางแผนพัฒนา
การเศรษฐกิจ คือ ฝ่ายอุตสาหกรรม, ฝ่ายคมนาคม และฝ่ายเกษตร ซึ่งก็มีที่ปรึกษาอเมริกัน คือ
Dr. Glen Parker, Mr. Harvey Klemmer ตามลำดับ ซึ่งบุคคลเหล่านี้ล้วนแต่ทำรายงาน
ที่มุ่งส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจเสรีนิยมทั้งสิ้น¹ แหล่งที่ 2 คือส่วนรายได้ประชาชาติ ซึ่งเป็น

¹ Dr. Glen Parker ทำรายงาน 10. ฉบับ เพื่อเสนอแนวทางลดการกีดกันบทบาท
ของเอกชนในการลงทุนในภาคอุตสาหกรรม ใน Memorandum for The Ambassador
American Embassy, Subject : Report on RTG agencies by Dr. Glen L.
Parker, 1 March 1963 in Department of State, From USOM/Bangkok,
"Report U-510 : Evaluation of Dr. Glen L. Parker's Seventh Quarterly
Report to The National Economic Development Board 19 April 1963 ส่วน
การทำงานของ Harvey Klemmer คือการศึกษาแนวทางการพัฒนาการคมนาคม เพื่อสนับสนุน
การขยายตัวของภาคเอกชน ใน Harvey Klemmer, Report To The National Economic
Development Board, Quarterly Report No. 1, 1 October 1961.

แหล่งข้อมูลทางสถิติที่สำคัญที่วิเคราะห์ในการทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจไว้ในแนวเดียวกัน โดยมีที่ปรึกษาอเมริกันสองคน คือ Mr. William Abraham¹ และ Mr. Peter Gajewski² ที่ผู้ทำงานประจำในหน่วยงานนี้จะเห็นได้ว่าในหน่วยงานสำคัญ เช่น สภาพัฒนาเศรษฐกิจแห่งนี้ ผู้ที่ทำงานหลัก เป็นที่ปรึกษาอเมริกันเกือบจะทั้งหมด ภัยเหตุนี้เอง แผนพัฒนาเศรษฐกิจของไทย จึงออกมาสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจเสรีนิยมอย่างดี

นอกจากนี้หน่วยงานของไทยระบบรองลงมาคือ คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนและสำนักงานประมาท ก็ล้วนแต่มีที่ปรึกษาอเมริกันให้คำปรึกษาทั้งสิ้น จึงอาจจะกล่าวได้ว่า ไม่เพียงแค่มหาชนของอเมริกันจะมีอคติของผู้นำระดับสูงของไทยเท่านั้น หน่วยงานสำคัญของไทย ซึ่งจะเป็นผู้ปฏิบัติตามนโยบายนั้นยังประกอบไปด้วยที่ปรึกษาอเมริกันทั้งสิ้น

ประการที่ 2 สิ่งที่มีมองเห็นโดยบางคนนั้นมองเห็นได้อย่างชัดเจนว่า กระบวนการวางแผนและการปฏิบัติตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจเท่าที่ผ่านมามีที่ปรึกษาอเมริกันจำนวนมากหรือเกือบจะทั้งหมดของผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศมาประจำในหน่วยงานสำคัญ สิ่งที่น่าจะพิจารณาคือ ทัศนคติของอเมริกันไม่ได้มาจากจำนวนผู้เชี่ยวชาญที่มาประจำเท่านั้น ทัศนคตินี้มีผลโดยตรงต่อแผนนโยบายของไทย เพราะขอเสนอแนะและความเห็นต่าง ๆ ของผู้เชี่ยวชาญนี้ได้รับการยอมรับจากทางฝ่ายไทยเป็นอย่างดี ดังนี้.-

¹ ตัวอย่างงานปรากฏใน William I. Abraham, Report To The Government of Thailand by The National Income Advisor (Bangkok, August, 1963)

² ตัวอย่างงานปรากฏใน Memorandum From Irving Weiss (PSA) To Mr. Albert G. Swing (Chief PAD), Subject : Report dated Sept, 7, 1965 prepared by Mr. Gajewski on Agriculture and The National Income Accounts (September, 1965)

ที่ปรึกษาอเมริกันคนสำคัญ ๆ ได้เสนอความเห็นและข้อเสนอแนะ แล้วถูกนำเอาไปใช้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับแรกและฉบับที่ 2 คือ ตารางที่ 3-1 เป็นรายงานที่เปรียบเทียบให้เห็นว่า ดร.จอห์น เอ. ลอห์ดี ที่ปรึกษาฝ่ายเศรษฐกิจของรัฐบาลไทย ซึ่งเป็นผู้มีส่วนร่วมในการเสนอความเห็นในการพัฒนาเศรษฐกิจตั้งแต่สมัยรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม และได้เข้าร่วมสำรวจเศรษฐกิจกับทีมสำรวจของธนาคารโลก¹ และรายงานของทีมสำรวจเศรษฐกิจจากธนาคารโลกถึงจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ใ้ศึกษาและเสนอให้คณะรัฐมนตรีตลอดจนกรรมการและกรรมการบริหารสภาพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติศึกษา และใช้ประกอบในการวางแผนพัฒนาตลอดจนรายงานผลของคณะผู้แทนทางเศรษฐกิจของประธานาธิบดีเคนเนดี ภายใต้การนำของ ดร.โฮเวอร์ โยเวน นั้นได้ปรากฏอยู่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับแรกทั้งสิ้น

ข้อเสนอแนะของที่ปรึกษาอเมริกันทั้งสามกลุ่มได้เสนอปรัชญาแห่งการพัฒนาเศรษฐกิจไทยว่าจะต้องเน้นเสรีนิยมที่เปิดโอกาสให้เอกชนเป็นผู้มีบทบาทอย่างสำคัญ ข้อเสนอในส่วนของทีมสำรวจเศรษฐกิจภายใต้การนำของ ดร.โฮเวอร์ อาร์ โยเวน อาจจะมีข้อแตกต่างบางอย่างโดยเป็นข้อเสนอที่กล่าวย่ำให้รัฐบาลไทยช่วยเหลือตัวเอง (Self-help) ใหม่มากขึ้น แต่ทว่าวิธีการช่วยตัวเองนั้นก็คือ การพัฒนาเศรษฐกิจที่เชื่อว่าเอกชนเป็นบ่อเกิดแห่งการพัฒนา จึงแนะนำให้รัฐบาลไทยมีมาตรการต่าง ๆ ที่สนับสนุนเอกชนเอาไว้ (ดูตาราง 3-1 ประกอบ)

¹ Letter from The Advisor, Ministry of Finance To H.E. Phao Boribhadh Yuddhakich, Subject : Economic Development Planning For Thailand 31 August 1956 และ หจช. คค. 0202.1.1/60 (ลับมาก) บันทึกการประชุมคณะรัฐมนตรี ครั้งที่ 33/2505 (พ.ศ. 2505) วันที่ 7 สิงหาคม 2505 เรื่อง ขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์และขอพระบรมราชโองการเข้าเฝ้ากราบถวายบังคมลา (นายจอห์น เอ. ลอห์ดี)

ตารางที่ 3-1 ตารางเปรียบเทียบความเห็นและข้อเสนอแนะของ Dr. John A. Loftus ที่ปรึกษาการคลังของรัฐบาลไทย

รายงานธนาคารโลก, ทีมสำรวจเศรษฐกิจภายใต้การนำของ Dr. Howard R. Bowen กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับแรกของไทย (ต่อ)

ข้อเสนอแนะ	Dr. John A. Loftus	รายงานของธนาคารโลก	ทีมสำรวจเศรษฐกิจ Dr. Howard R. Bowen	แผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 1
			<p>ตะวันออกเฉียงเหนือ</p> <p>(3) รัฐบาลควรเพิ่มงบประมาณด้านการศึกษาให้มากขึ้น</p> <p>(4) รัฐบาลควรระดมทุนของรัฐบาลให้ลดลง</p> <p>(5) รัฐบาลควรดึงดูดความสนใจชาวต่างประเทศให้สนใจการลงทุนมากขึ้น โดยส่งเสริมบทบาทของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน และบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรม</p>	<p>ออกไปได้ตามสมควร โดยพยายามดำเนินงานตามโครงการที่มีอยู่แล้วให้ลุล่วงไปตามกำหนดเวลา เพราะโครงการเหล่านี้ล้วนเป็นโครงการขนาดใหญ่ ซึ่งต้องใช้กำลังเงินและกำลังคนเป็นจำนวนมาก ในด้านการพาณิชย์ก็มีจุดหมายและนโยบายที่จะขยายมูลค่าสินค้าส่งออกให้สูงขึ้นตามการขยายตัวของภาคการผลิต ส่งเสริมการประกอบอาชีพของคนไทยให้เพิ่มขึ้น เป็นอันดีขึ้นตามความเหมาะสมของสถานการณ์</p>

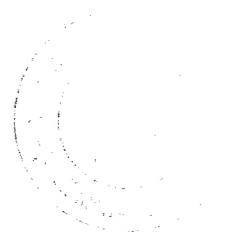
ที่มา : (1) Dr. John A. Loftus, Semi-Annual Report of The Economic Advisor Covering the period 11 August to 31 December B.E. 2499, Letter from Dr. John A. Loftus to H.E. Phao Boribhandh Yuddhakich, The Minister of Finance, Subject : Economic Development Planning for Thailand, 31 August 1956, Letter from Dr. John A. Loftus To H.E. Phao Boribhandh Yuddhakich, Subject : Attractive of Private Foreign Capital, 31 October 1956, Semi-Annual Report of the Economic Advisor, Report on Economy of Thailand by Dr. John A. Loftus, Economic Advisor, Ministry of Finance, Bangkok 15 July 1958, "รายงานครึ่งปีหลัง 2501 ของนาย จอห์น เอ. ลอฟทัส ถึง จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ใน สบ. 5.1.1.2/24 เลขาธิการ (ส่วเนา) ของสำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ลงวันที่ 22 เมษายน 2502

(ข) ธนาคารระหว่างประเทศเพื่อการบูรณะและวิวัฒนาการ, โครงการพัฒนาการของรัฐสำหรับประเทศไทย (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กองสลากกินแบ่งรัฐบาล, 2503)

(ค) Dr. Howard R. Bowen, The Development of Thailand (USOM, August 1, 1961)

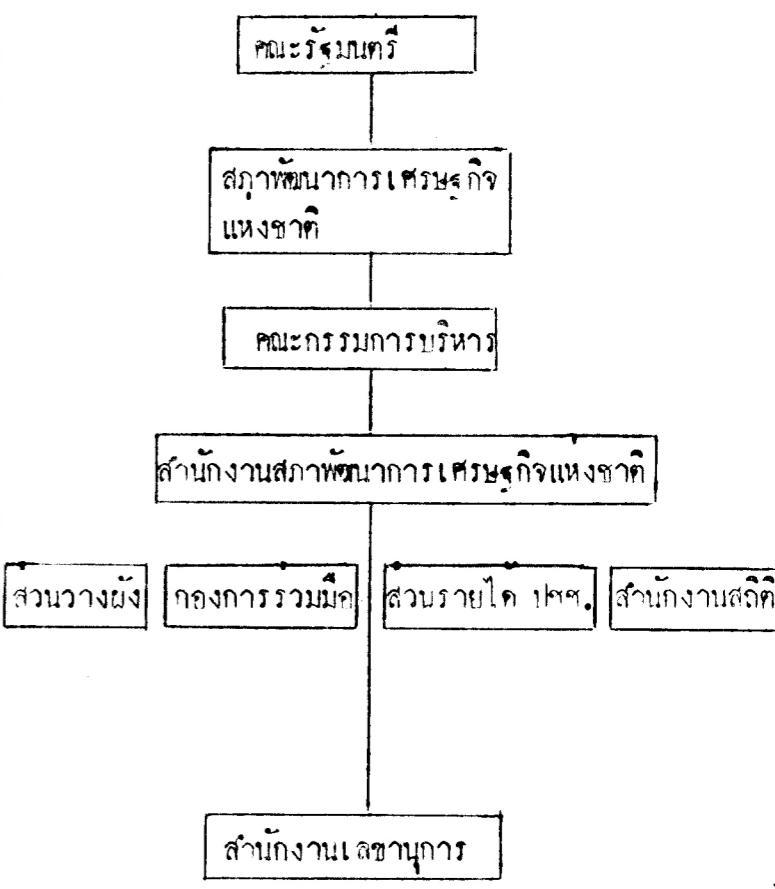
(ง) "ประกาศแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ," ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม 77 ตอนที่ 85 วันที่ 20 ตุลาคม 2503, สำนักงานวางแผนการเศรษฐกิจแห่งชาติ, แผนพัฒนาเศรษฐกิจ ฉบับที่ 1 ระยะที่ 2 (2507 - 2509),

แผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติระหว่างระยะเวลา พ.ศ. 2504 ถึง 2506 และถึง พ.ศ. 2509 (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ, 2503)

ตารางที่ 3-1 ตารางเปรียบเทียบความเห็นและข้อเสนอแนะของ Dr. John A. Loftus ที่ปรึกษาการคลังของรัฐบาลไทย

รายงานธนาคารโลก, ทีมสำรวจเศรษฐกิจภายใต้การนำของ Dr. Howard R. Bowen กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจกับแรกของไทย (ต่อ)

ชื่อเอกสาร	Dr. John A. Loftus	รายงานของธนาคารโลก	ทีมสำรวจเศรษฐกิจ Dr. Howard R. Bowen	แผนพัฒนาเศรษฐกิจ ฉบับที่ 1
		<p>(2) ไม้ที่สำนักงานเลขาธิการวางผังขึ้นเพื่อทำหน้าที่ทางด้านเทคนิคของสภาซึ่งรวมทั้งการศึกษา การวิเคราะห์และการประเมินผลการพัฒนาเศรษฐกิจและการจัดลำดับความสำคัญของโครงการในประสานกัน ตลอดจนหาเงินมาใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจ สำนักงานนี้ควรขึ้นต่อนายกรัฐมนตรีโดยตรง ไม่ใช่ขึ้นอยู่กับกระทรวงการคลัง</p> <p>(3) ให้มีการประสานงานร่วมมืออย่างใกล้ชิดระหว่างสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจกับสำนักงานประมาณ</p> <p>(4) ให้โอนสำนักงานสถิติกลางและกองรายได้ประชาชาติจากสภาเศรษฐกิจแห่งชาติเดิม มาสังกัดสภามหาวิทยาลัยแห่งชาติอื่นใหม่</p> <p>(5) ให้โอนหน่วยงานความร่วมมือทางเศรษฐกิจและวิชาการ (กศว.) เดิมมาสังกัดสภาพัฒนาการเศรษฐกิจอื่นใหม่</p>	<p>" เรื่องหน่วยงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ นั้นเรามีข้อเสนอแนะดังนี้</p> <p>(1) สภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ เมื่อได้รับการปรับปรุงโครงสร้างแล้วจะเป็นคณะกรรมการชุดหนึ่งภายใต้กำกับของคณะรัฐมนตรีและประธานจะเป็นผู้ช่วยนายกรัฐมนตรี ทางด้านพัฒนาเศรษฐกิจ</p> <p>(2) เราเห็นด้วยกับข้อเสนอของรัฐบาลอเมริกันที่สนับสนุนให้ธนาคารโลกส่งทีมที่ปรึกษามายังสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ</p> <p>(3) เราเสนอว่าให้ปรับปรุงอย่างขนานใหญ่ทางด้านข้อมูลสถิติ</p> <p>(4) เราเสนอว่าการพัฒนาเศรษฐกิจของก้าวต่อไปโดยไม่คงวิธีแผนพัฒนาที่ตีเลิศก็ได้</p>	<p>สายงานบริหารงานพัฒนาเศรษฐกิจ</p>
7. จุดมุ่งหมายและหน้าที่ของรัฐบาล	ไม้ที่หวังที่จะชักจูงเงินทุนจากต่างประเทศโดยเงินแก่รัฐบาลเต็มใจที่จะละเว้นไม่เอาไปแข่งขันกับบริษัทเอกชน กับละเว้นไม่จัดข้อบังคับที่กีดกันต่อเอกชน	ในส่วนที่เกี่ยวกับการลงทุนของรัฐบาลนั้น รัฐบาลอาจให้ความช่วยเหลือดังกล่าวแก่เอกชน โดยลงทุนพัฒนากิจการขนส่งและพลังงาน และในการให้บริการบางอย่างแก่กิจการอุตสาหกรรมของเอกชน กิจการเหล่านี้จะเป็นประโยชน์มากที่สุด	ตามโครงการช่วยเหลือตัวเองที่เสนอให้กับรัฐบาลไทยนั้นเมื่อมีการกระทำที่เหตุผลควรปฏิบัติคือ <p>(1) รัฐบาลไทยควรก่อเงินการขยายพันธบัตรรัฐบาลต่อสาธารณะ เป็น 400 ล้านบาทต่อปี</p> <p>(2) ควรปรับปรุงบริการให้กับเกษตรกร ทั้งทางการเงินและวิชาการ โดยเฉพาะในภาค</p>	จุดมุ่งหมายและนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจระหว่าง พ.ศ. 2504-2509 มุ่งหนักไปในด้านเพิ่มประสิทธิภาพ และปริมาณของผลผลิตพืชผลเกษตรกรรม รวมทั้งการสงวนป่ากับการปรับปรุงการขนส่งที่สื่อสารได้สะดวกยิ่งขึ้น ส่วนการขยายตัวของอุตสาหกรรมนั้น ค่าใช้จ่ายส่งเสริมการลงทุนเป็นเครื่องมีสนับสนุนให้เอกชนดำเนินการกิจการด้านพลังงานและสาธารณูปโภคอื่น ๆ จะขยาย

ตารางที่ 3-1 ตารางเปรียบเทียบความเห็นและข้อเสนอแนะของ Dr. John A. Loftus ที่ปรึกษาการคลังของรัฐบาลไทย

รายงานธนาคารโลก, ทีมสำรวจเศรษฐกิจภายใต้การนำของ Dr. Howard R. Bowen กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับแรกของไทย (ตล)

ข้อเสนอแนะ	Dr. John A. Loftus	รายงานของธนาคารโลก	ทีมสำรวจเศรษฐกิจ Dr. Howard R. Bowen	แผนพัฒนาเศรษฐกิจ ฉบับที่ 1
	<p>(ก) เรื่องแรกคือ ทำให้ทุนเพิ่มขึ้น</p> <p>(ข) ด้านเทคนิควิทยานับถึงแม้การตั้ง- มีโรงเรียนรัฐบาลจะลงทุนอะไรหรือไม่ลงทุน อะไรจะถูกต้องตามหลักวิชา แต่ขาดประสาค- การ ส่วนแหล่งทุนเอกชนของไทยก็มีประสาค- การแล้วจำกัด แต่แหล่งทุนต่างประเทศมี</p> <p>(ค) เรื่องการขาดทุนเงินในภาวะของ นักลงทุนชาวต่างประเทศ แต่หากประสบผล สำเร็จก็จะให้ประโยชน์ต่อระบบเศรษฐกิจไทย และนักลงทุนเช่นกัน</p> <p>(ง) ความรู้ด้านการบริหารมีสำคัญที่สุด แต่ไทยขาดแคลนสิ่งนี้มาก คุณประโยชน์อัน มหาศาลจะเกิดขึ้นได้ก็โดยการเริ่มรู้จาก ความรู้ของนักลงทุนชาวต่างประเทศ</p>			
<p>2. กองกรรมาธิการเพื่อ การพัฒนาเศรษฐกิจ</p>	<p>"ข้าพเจ้าพิจารณาแล้วเห็นว่าการร่างและ ใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจระยะเวลา 4-5 ปีนั้น เป็นความต้องการเร่งด่วนที่สุดสำหรับไทยใน ขณะนี้ . . ."</p>	<p>"(1) ไม่มีสภากาการพัฒนาแห่งชาติขึ้นโดย ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง, เศรษฐการ มหาดไทย, เกษตร, อุตสาหกรรม, คมนาคม ศึกษาธิการ เป็นกรรมการ สภานี้ไม่มีความรั- บิกลอบในการกำหนดแผนและนโยบายอันเกี่ยวกับ การพัฒนาเศรษฐกิจ กรรมการควรมีจำนวนน้อย ประกอบด้วยรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับการเศรษฐกิจ โดยตรง</p>	<p>"การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยสามารถ เจริญก้าวหน้าได้โดยการวางแผนระยะยาว แผนพัฒนานี้ไม่เพียงแต่จะช่วยในการจัดสรรเงิน ช่วยเหลือประเทศให้เปล่า และเงินกู้จาก ต่างประเทศยังจะช่วยรัฐบาลและประชาชนไทย ตัดสินใจเลือกในสิ่งที่ตนต้องการอีกด้วย . . ."</p>	

ตารางที่ 3-1 ตารางเปรียบเทียบความเห็นและข้อเสนอแนะของ Dr. John A. Loftus ที่ปรึกษาการคลังของรัฐบาลไทย

รายงานธนาคารโลก, ทีมสำรวจเศรษฐกิจภายใต้การนำของ Dr. Howard R. Bowen กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจที่แรกของไทย

ชื่อคณะ	Dr. John A. Loftus ^ก	รายงานของธนาคารโลก ^ข	ทีมสำรวจเศรษฐกิจ Dr. Howard R. Bowen ^ค	แผนพัฒนาเศรษฐกิจที่ 1 ^ง
1. ประชาชนต้องการพัฒนาเศรษฐกิจ	<p><u>เสริมนิยมแบบตลาดของเอกชน</u></p> <p>"... มีเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ไทยไม่อาจจะพัฒนาเศรษฐกิจได้... ทางธุรกิจการรวมเพราะขาดการสนับสนุนจากธนาคารกลางประเทศ..."</p> <p>... ได้เคยร้องขอความเห็นของข้าพเจ้า... เกี่ยวกับการยกเว้นภาษีเงินได้... ข้าพเจ้าได้เปรียบเทียบกันที่ความเห็นเมื่อวันที่ 31 ตุลาคม 1956... ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเกิดจากไทยขาดองค์กรของรัฐที่คอยบริหารงานด้านนี้โดยตรง... เพื่อกระตุ้นให้ชาวต่างประเทศมาลงทุน..."</p> <p>... ในรายงานเศรษฐกิจฉบับแรกของปี 1957 ลงวันที่ 22 กรกฎาคม 1957 ของข้าพเจ้า ได้เสนอข้อคิดเห็นหลายประการเกี่ยวกับผลประโยชน์ระดับมหภาคและการขยายแนวทางให้มีการลงทุนจากต่างประเทศเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจไทย... มีเหตุผลหลายประการว่าทำไมไทยจึงจะไม่ทางางถึงถูกให้ทางชาติมาลงทุน</p>	<p><u>เสริมนิยมแบบตลาดของเอกชน</u></p> <p>"... โครงการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศจะโดยสูงที่สุด... จากความมีการบริหารที่ระมัดระวังกับความคล่องตัวให้โดยสวัสดิภาพที่จะกระทำได้นั้นที่รัฐบาลควรมีเพียงส่งเสริมและช่วยเหลือการพัฒนาทางด้านเอกชน โดยจัดหาบริการทางเศรษฐกิจและสังคมที่จำเป็น และจัดหาความสะดวกต่าง ๆ ที่ประชาชนต้องการ เช่น การขนส่งคมนาคม หลังงานและชลประทาน และรัฐบาลจำจะต้องปรับปรุงเครื่องมือนในการบริหารให้เข้มแข็งจึงจะปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเป็นที่พอใจ..."</p>	<p><u>เสริมนิยมแบบตลาดเอกชน</u></p> <p>"... รัฐบาลอเมริกันเสนอให้ประเทศไทยรับความช่วยเหลือจะคงช่วยเหลือตัวเองมากขึ้น (Self-help) การช่วยเหลือตัวเองไม่ได้จำกัดอยู่แต่เรื่องเงินทุนที่นำมาใช้พัฒนาเศรษฐกิจตนเองเท่านั้น เรา (ทีมสำรวจเศรษฐกิจ) เสนอมาตรการการคลังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) จัดหาอุปกรณ์ต่าง ๆ สนับสนุนการเข้ามาของธุรกิจต่างประเทศและบูรณาการจากต่างประเทศ (2) กระตุ้นการลงทุนของเอกชนภายใน (3) และชดเชยอุปสรรคต่าง ๆ ที่จะจำกัดการลงทุนโดยเสรี <p>การสร้างบรรยากาศเหล่านี้จะเป็นการสร้างสรรค์การรวมภาคเอกชน และการลงทุนในภาคเอกชนซึ่งเป็นวิธีการสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ</p>	<p><u>เสริมนิยมแบบตลาดเอกชน</u></p> <p>"... การเพิ่มผลผลิตในประเทศไทยจะทำได้โดยดีก็ด้วยความพยายามของฝ่ายเอกชน ทั้งนี้โดยทางฝ่ายรัฐบาลเป็นผู้สนับสนุนและส่งเสริม แทนที่ทางฝ่ายรัฐบาลจะเป็นฝ่ายเข้าไปทำการผลิตเสียเอง... ดังนั้น แนวทางสำคัญที่สุดของแผนการของรัฐบาลจึงได้แก่ การส่งเสริมให้มีความเจริญเติบโตในภาคเอกชน โดยรัฐบาลจะทุ่มเททรัพยากรของรัฐบาลเข้าไปในโครงการซึ่งมีวัตถุประสงค์กว้างทั้งทางด้านสาขาเกษตรและอุตสาหกรรม</p>

นอกจากนี้ในรายงานฉบับนี้ยังเป็นรายงานซึ่งแสดงถึงจุดมุ่งหมายของนโยบายให้ความช่วยเหลือของรัฐบาลอเมริกันที่เปลี่ยนแปลงไป คือจะช่วยเหลือไทยน้อยลง โดยให้ไทยช่วยตัวเองมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันก็กำหนดประเภทของเงินช่วยเหลือต่าง ๆ เอาไว้ดังนี้

1. เงินกู้เพื่อพัฒนา (Development Lending)
2. เงินให้เพื่อพัฒนา (Development Grants)
3. ประกันการลงทุนและสำรวจโอกาสในการลงทุน (Investment Guaranties and Surveys of Investment Opportunities)¹

จะเห็นได้ว่าทั้งเป้าหมายของความช่วยเหลือและการจัดสรรประเภทของเงินช่วยเหลือทำให้ไทยจะต้องยังคงดำเนินนโยบายส่งเสริมเอกชนเช่นเดิมต่อไปอีก เพราะนอกจากจะต้องการเงินช่วยเหลือจากสหรัฐ ฯ แล้ว ก็ต้องจัดแผนพัฒนาเศรษฐกิจให้ร่วมกันด้วย (แผนพัฒนาฉบับที่ 2 ยังคงดำเนินการต่อเนื่องเช่นเดิม)² ซึ่งข้อเสนออันนี้ผู้นำไทยก็ยอมรับและเห็นด้วย เพราะว่า รายงานฉบับนี้เป็นรายงานที่ผู้นำไทยคือ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ และประธานาธิบดีเคนเนดี ได้ติดต่อกันเป็นการส่วนตัว โดยการส่งจดหมายส่วนตัวไปถึงจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ให้นำเอารายงานของ ดร.โบเวน ไปประกอบการวางแผนเศรษฐกิจทั้งความในใจความที่ว่า

¹ ใบบัญชีหมายเลข 4 บันทึกนโยบายใหม่ในการให้ความช่วยเหลือของสหรัฐอเมริกา ใน หจร.สบ.5.1.1.2/39 รายงานผลที่คณะผู้แทนทางเศรษฐกิจของประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา เข้ามาศึกษาสถานการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศไทย (2503), หน้า 51.

² คุรายนละเอียดใน โฆนิก บันเปี่ยมรัชต์, "ประสบการณ์และการเริ่มแนวความคิดใหม่ในการวางแผนพัฒนาประเทศไทย," วารสารเศรษฐศาสตร์ ปีที่ 12 เล่ม 2 (พฤษภาคม 2522)

"อาพตา นายกรัฐมนตรีผู้ใญ่คุณูปการ

ในระยะเวลาอันใกล้นี้ ท่านผู้คงจะนำรายงานของคณะเศรษฐกิจภายใต้การนำของ ดร. โอเวอ์ค โบเวน ขว้พเจ้าขอแนะนำให้ท่านพิจารณารายงานฉบับนี้อย่างจริงจัง แม้ว่รายงานนี้จะไม่ใญ่แสดงถึงนโยบายของรัฐบาลอเมริกันอย่างเป็นทางการ แต่ข้าพเจ้าคิดว่ารายงานนี้ก็เป็นพื้นฐานของกรุ่ให้ความช่วยเหลือของเรา . . . รัฐบาลของเรา มีส่วนร่วมกับการพัฒนาของไทย และจะท่อย่างดีที่สุดเพื่อการพัฒนากั้ท่านโดยถือตามขอเสนอแนะต่าง ๆ ในรายงานของโบเวน ซึ่งเราสามารถยอมรับได้ . . ." ¹

และจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ก็ตอบจดหมายกลับไปว่า "รายงานของโบเวน คือเอกสารที่สำคัญที่่จะต้องใ้รับการพิจารณาและศึกษาเป็นอย่อย่างดีที่สุด" ²

รายงานของที่ปรึกษาที่อ่างไว้ข้างต้นนี้ นอกจากจะเสนอปรัชญาเสรีนิยมแล้ว ยังได้เสนอให้ม่หน่วยงานกลางในการพัฒนาและมีแผนการถึในอนาคคที่่รัฐบาลเป็นผู้สนับสนุนอย่างแท้จริง ในรูปของการทุ่มงบประมาณการพัฒนาไปในการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น ถนน เขื่อน ไฟฟ้า ฯลฯ ซึ่งหมายถึงโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) นั้นเอง

การทำงานของที่ปรึกษาอเมริกันที่่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่ ได้ทำงานสานต่อปรัชญาการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง นอกจากนั้นรัฐบาลอเมริกันก็ยังส่งทีมที่่ปรึกษาทางเศรษฐกิจเข้ามาไทยอีก แต่เป็นทีมที่่ปรึกษาเศรษฐกิจที่มีลักษณะพิเศษว่่าที่่มีอื่น ๆ เพราะเป็นคณของประธานาธิบดีที่่ส่งมา เพราะจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ทำตามสัญญาที่่สัญญาเอาไว้และเป็นทีมที่่ปรึกษาที่่เข้ามาทำงานด้านการส่งเสริมการลงทุนโดยเฉพาะ ดังว่มีที่่ขอความของนายทวี มุขยเกตุ ว่

1

Confidential, Department of State, Outgoing Telegram

No. 1005, 11 January 1962.

2

Secret, Department of State, Outgoing Telegram No. 1313,

March 1962.

" คุยเมื่อวันอังคารที่ 16 เดือนนี้ Mr. Floyd Wittington ที่ปรึกษาฝ่ายเศรษฐกิจของสถานเอกอัครราชทูตอเมริกันประจำไทย ไคแสดงความพอใจในคานของงานที่คณะกรรมการพิจารณาเรื่องการลงทุนไคกระทำไป ถึงกับไคกล่าววา ในขณะนี้ทางราชการของประเทศอเมริกามีความพอใจรัฐบาลขณะนี้ มากที่ไคปฏิบัติการไปควบคุมสัญญา เมื่อบริษัท เมอร์ค ซาร์ฟ แอนคโคม ไคเริ่มงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว เขาก็มั่นใจว่าจะมีนักลงทุนมาลงทุน ในเมืองไทยอีกมาก เขาไคถามผมวา เขาไครู้มีใครเสียจาก กรุงวอชิงตันวา ประธานาธิบดีไอเซนฮาวจะไคส่งผู้แทนส่วนตัวพร้อมควย เจ้าหน้าที่กระทรวงการต่างประเทศ และกระทรวงเศรษฐกิจและ นักธุรกิจซึ่งยังไม่ทราบจำนวนมาหาผม เพื่อที่จะทำการเจรจาถึงเรื่อง การลงทุนในเมืองไทย ไคจะขอมาเป็นทางส่วนตัว (Informal) ไคการที่จะมานี้จะมาในลักษณะที่จะมาเจรจากับคณะกรรมการ- พิจารณาเรื่องการลงทุน เพื่ออยากถามความเห็นว่า มีอุตสาหกรรม อะไรบางที่ประเทศไทยต้องการ เพื่อเขาจะไคพิจารณาหาทาง มาลงทุน . . ."¹

¹ หนังสือจากนายทวี มุขยเกตุ สำนักงานคณะกรรมการเรื่องการลงทุน ฉบับที่ 512/2502 ถึง ทพตฯ นายกรัฐมนตรี ลงวันที่ 19 มิถุนายน 2502 ในหนังสือสำนักบริหาร ของนายกรัฐมนตรี (ลับ-กวน) ที่ อก.1241/2502 เรียนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่องการลงทุนในประเทศไทย ลงวันที่ 29 มิถุนายน 2502 ในกองกลาง กระทรวงอุตสาหกรรม แห่ง กท. 1.8 ฉ.9 เรื่องเตรียมการก่อนรับคณะผู้แทนอเมริกัน

ตารางเปรียบเทียบความเห็นของทีมสำรวจเศรษฐกิจอเมริกัน ภายใต้การนำของนาย บอร์ช บี.ไบเชิล 1959

กับพระราชบัญญัติส่งเสริมอุตสาหกรรม 1954 และพระราชบัญญัติส่งเสริมอุตสาหกรรม 1962 (ต่อ)

ประเภท	พระราชบัญญัติส่งเสริมอุตสาหกรรม 1954	รายงานของทีมสำรวจเศรษฐกิจของนายบอร์ช บี.ไบเชิล 1959	พระราชบัญญัติส่งเสริมอุตสาหกรรม 1962
7. ประเภทและชนิดของอุตสาหกรรมที่ส่งเสริม	จำนวน 3 ประเภท (1) อุตสาหกรรมโลหะ (2) อุตสาหกรรมปิโตรเลียม (3) อุตสาหกรรมกระดาษ		ประเภท ก. 38 ประเภท เช่น ถลุงเหล็ก, ถลุงดีบุก, เติมน้ำมันหรือประกอกรถแทรกเตอร์, เติมน้ำมันอะไหล่รถยนต์, เติมน้ำมันเครื่องจักรใช้ในกิจการ, เติมน้ำมันเครื่องสูบน้ำ, เครื่องมือกล, เหล็กหล่อ, ยางรถยนต์, เติมน้ำมันโมเนีย, เติมน้ำมันปุ๋ยเคมี, เติมน้ำมันพลาสติก, เติมน้ำมันใยเทียม, เครื่องใช้ไฟฟ้า, ยานพาหนะ, น้ำมันพืช, เมฆขนหวาน ประเภท ข. 18 ประเภท เช่น อุตสาหกรรมทอเรือ, ประกอบรถยนต์, เครื่องมือช่างเหล็ก, เติมน้ำมันประกอบจักรเย็บผ้า, เติมน้ำมันหลอดเย็บผ้า, เติมน้ำมันกระดาษ, เติมน้ำมันเย็บกระดาษ, สายไฟฟ้า, อุตสาหกรรมเคมี, อาหารบรรจุกระป๋อง ประเภท ค. นอกเหนือจากประเภท ก. และ ข.

จำนวน 5
 1. พระราชบัญญัติส่งเสริมอุตสาหกรรม 1954
 2. Survey of Stimulating Private Investment for Thailand's Economic Growth
 (ฉบับพิมพ์ 1959)
 3. พระราชบัญญัติส่งเสริมอุตสาหกรรม 1962
 (ฉบับพิมพ์ 1962)

การวางเปรียบเทียบความเห็นของทีมนักสำรวจเศรษฐกิจอเมริกัน ภายใต้การนำของนาย ยอร์ช บี. ไบเชิล 1959

กับพระราชบัญญัติส่งเสริมอุตสาหกรรม 1954 และ พระราชบัญญัติส่งเสริมอุตสาหกรรม 1962 (ต่อ)

พระเลข	พระราชบัญญัติส่งเสริมอุตสาหกรรม 1954	รายงานของทีมนักสำรวจเศรษฐกิจของนาย ยอร์ช บี. ไบเชิล 1959	พระราชบัญญัติส่งเสริมอุตสาหกรรม 1962
			<p>(ข) ใหญ่ได้รับการส่งเสริมประกอบกิจการอุตสาหกรรมจำพวก ข. ได้รับการลดอากรขาเข้าที่เรียกเก็บตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรลงกึ่งหนึ่ง และได้รับการลดภาษีการค้าลงกึ่งหนึ่งสำหรับวัตถุดิบหรือวัสดุที่จำเป็นที่ส่งหรือนำเข้ามาจากต่างประเทศ เพื่อประกอบกิจการอุตสาหกรรมเป็นปริมาณที่จะพึงใช้ในการผลิตหรือประกอบเป็นเวลา 5 ปี ตามที่คณะกรรมการพิจารณากำหนด แต่วัตถุดิบหรือวัสดุที่จำเป็นนั้นต้องไม่เป็นสิ่งที่ผลิตหรือมีกำเนิดภายในประเทศ และซึ่งมีราคาและคุณภาพใกล้เคียงกับชนิดที่จะนำเข้ามาจากต่างประเทศและมีปริมาณเพียงพอที่จะจัดหาใช้ได้</p> <p>(ค) ใหญ่ได้รับการส่งเสริมประกอบกิจการอุตสาหกรรมจำพวก ค. ได้รับการลดอากรขาเข้าที่เรียกเก็บตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรไม่เกินหนึ่งในสาม และได้รับการลดภาษีการค้าไม่เกินหนึ่งในสามสำหรับวัตถุดิบ หรือวัสดุที่จำเป็นที่ส่งหรือนำเข้ามาจากต่างประเทศ เพื่อประกอบกิจการอุตสาหกรรมเป็นปริมาณที่จะพึงใช้ในการผลิตหรือประกอบเป็นเวลาห้าปี ตามที่คณะกรรมการพิจารณากำหนดด้วยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี แต่วัตถุดิบหรือวัสดุที่จำเป็นนั้นต้องไม่เป็นสิ่งที่ผลิตหรือมีกำเนิดภายในประเทศ และซึ่งมีราคาและคุณภาพใกล้เคียงกับชนิดที่จะนำเข้ามาจากต่างประเทศ และมีปริมาณเพียงพอที่จะจัดหาใช้ได้</p>

ตารางเปรียบเทียบความเห็นของทีมนักวิจัยอเมริกัน ภายใต้การนำของนาย ยอร์ช บี. ไบเชิล 1959

กับพระราชบัญญัติส่งเสริมอุตสาหกรรม 1954 และ พระราชบัญญัติส่งเสริมอุตสาหกรรม 1962 (กค)

ประเภท	พระราชบัญญัติส่งเสริมอุตสาหกรรม 1954	รายงานของทีมนักวิจัยของนาย ยอร์ช บี. ไบเชิล 1959	พระราชบัญญัติส่งเสริมอุตสาหกรรม 1962
5. มาตรการคุ้มครอง	ให้ความคุ้มครองกิจการอุตสาหกรรม ไทย ให้ห้ามสินค้าที่ผลิตขึ้นจากต่างประเทศ หรือโดยให้ระงับการอนุญาตให้ประกอบกิจการอุตสาหกรรมอย่างเดียวกันขึ้น แฉ่งทั้งหมด เป็นการเสียหายแก่การเศรษฐกิจของชาติ	เสนอให้ " เพิ่มภาษีการนำเข้าสินค้าชนิดเดียวกัน "	<p>ห้ามนำเข้าผลิตภัณฑ์และผลิตภัณฑ์เดียวกันกับผู้ได้รับการส่งเสริมผลิต หรือประกอบได้เข้ามาในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการส่งออกไปนอก และการนำเข้าเข้ามาในราชอาณาจักร ซึ่งสินค้าบางอย่างภายในกำหนดระยะเวลาที่คณะกรรมการพิจารณาเห็นสมควร</p> <p>การขึ้นอากรขาเข้าที่เรียกเก็บตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร สำหรับผลิตภัณฑ์หรือผลิตภัณฑ์เดียวกันกับผู้ได้รับการส่งเสริมผลิต หรือประกอบได้ภายในกำหนดระยะเวลาที่คณะกรรมการพิจารณาเห็นสมควร</p> <p>งดหรือลดอากรขาออกที่เรียกเก็บตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร สำหรับผลิตภัณฑ์หรือผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการส่งเสริมผลิตหรือประกอบได้ภายในกำหนดระยะเวลาที่คณะกรรมการพิจารณาเห็นสมควร</p> <p>งดหรือลดภาษีการค้าในกรณีที่ได้รับการส่งเสริมเป็นผู้ส่งออกไปยังผลิตภัณฑ์หรือผลิตภัณฑ์อื่นเป็นผู้ผลิต</p>
6. สิทธิพิเศษต่อการแยกประเภทสินค้านำเข้าและประเภทอุตสาหกรรม	-	เสนอให้ " ลดหรือยกเว้นภาษีนำเข้าสินค้าประเภทวัตถุดิบ " เช่นขอว่า " เห็นควรยกเว้นการแยกประเภทสินค้านำเข้าประเภทสำเร็จรูป กับสินค้านำเข้าประเภทวัตถุดิบว่าจะช่วยให้การกำหนดการให้สิทธิพิเศษเป็นจริงเป็นจังมากขึ้น "	(ก) ให้ผู้ได้รับการส่งเสริมประกอบกิจการอุตสาหกรรมจำพวก ก. ได้รับวงเงินการเสียภาษีอากรขาเข้าที่เรียกเก็บตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร และได้รับการงดเว้นการเสียภาษีการค้าสำหรับวัตถุดิบหรือวัสดุที่จำเป็น ที่ส่งหรือนำเข้ามาจากต่างประเทศ เพื่อประกอบกิจการอุตสาหกรรมเป็นปริมาณที่จะพึงใช้ในการ ผลิตหรือประกอบเป็นเวลาที่มีความที่คณะกรรมการพิจารณากำหนด แต่วัตถุดิบหรือวัสดุที่จำเป็นนั้นต้องไม่เป็นสิ่งที่มีผลิตหรือมีกำเนิดภายในประเทศ และซึ่งมีราคาและคุณภาพใกล้เคียงกับชนิดที่จะนำเข้ามาจากต่างประเทศ และมีปริมาณเพียงพอที่จะจัดหามาใช้ได้

ตารางเปรียบเทียบความเห็นของทมิสวรวจเศรษฐกิจอเมริกัน ภายใต้การนำของนาย ยอร์ช บี. โบลีล 1959

กับพระราชบัญญัติส่งเสริมอุตสาหกรรม 1954 และ พระราชบัญญัติส่งเสริมอุตสาหกรรม 1962 (ต่อ)

ประเภท	พระราชบัญญัติส่งเสริมอุตสาหกรรม 1954	รายงานของทมิสวรวจเศรษฐกิจของนายยอร์ช บี. โบลีล 1959	พระราชบัญญัติส่งเสริมอุตสาหกรรม 1962
(จ) ผลกำไร	ให้นำเงินนอกประเทศเป็นเงินตราต่างประเทศได้ในเมื่อ เงินนั้นเป็น เงินลงทุน หรือเป็นผลกำไรจากเงินลงทุนที่มาจากต่างประเทศ	อนุญาตให้ส่งผลกำไรและทุนกลับประเทศได้	ให้นำหรือส่งเงินนอกประเทศเป็นเงินตราต่างประเทศได้ เมื่อเงินนั้นเป็นเงินลงทุนที่ได้รับการส่งเสริมนำมาจากต่างประเทศ เงินกู้ต่างประเทศ ผลกำไรที่เกิดจากเงินทุนนั้น ดอกเบี้ยเงินกู้ต่างประเทศหรือเป็นเงินที่ได้รับการส่งเสริมมีข้อยกเว้นตามสัญญาเกี่ยวกับการใช้สิทธิ บริการต่าง ๆ ในการประกอบกิจการอุตสาหกรรมของผู้ได้รับการส่งเสริม แต่ทั้งนี้ถ้าในระยะเวลาที่กุดยแห่งการจ่ายเงินตราต่างประเทศต้องประสบความยุ่งยากจำเป็นต้องส่งวนเงินตราต่างประเทศ ให้มีสำรองไว้ตามสมควร คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมจะงคหรือจำกัดการนำหรือส่งเงินนั้นออกนอกประเทศเป็นการชั่วคราวเพื่อผลประโยชน์ดังกล่าวนี้ก็ได้
(ข) ช่างฝีมือ	ให้ช่างฝีมือหรือผู้ชำนาญกิจการอุตสาหกรรมเข้าประเทศใดนอกอัตราควบคุมกำหนดจำนวนคนเข้าเมืองในกรณีชั่วคราว	อนุญาตให้นำเจ้าพนักงานเทคนิคที่จำเป็นเข้ามาด้วย	ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองเพียงเท่าที่กฎหมายมิได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น ผู้ได้รับการส่งเสริมจะไ้รับอนุญาตให้นำช่างฝีมือหรือผู้ชำนาญการซึ่งเป็นคนต่างด้าย เข้ามาในประเทศเพื่อประโยชน์แกกิจการอุตสาหกรรมใดตามจำนวนและกำหนดระยะเวลาให้อยู่ในประเทศเท่าที่คณะกรรมการเห็นสมควร รวมตลอดถึงคู่สมรสและบุตรซึ่งอยู่ในอุปการะของบุคคลดังกล่าว ซึ่งคณะกรรมการอนุมัติ ทั้งนี้ไม่ว่าจะเกิดอัตราจำนวนคนเข้าเมืองตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองหรือไม่
(ค) การส่งผลิตภัณฑ์ออกนอกประเทศ	ให้ส่งผลิตภัณฑ์ออกนอกประเทศ ตลอดจนในเชิงหรือขยาศักดิ์การขาออกในระยะเวลาจำกัด ตามขนาดของกิจการอุตสาหกรรมนั้น		จะไ้รับอนุญาตเสมอไปให้ส่งผลิตภัณฑ์หรือผลิตภัณฑ์ผลิตได้ดออกนอกราชอาณาจักร เว้นแต่ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ความปลอดภัย หรือเศรษฐกิจของประเทศ

ตารางเปรียบเทียบความเห็นของทีมนักวิจัยเศรษฐกิจอเมริกันภายใต้การนำของนาย ยอร์ช บี. โบลีต 1959

กับพระราชบัญญัติส่งเสริมอุตสาหกรรม 1954 และ พระราชบัญญัติส่งเสริมอุตสาหกรรม 1962 (ต่อ)

ประเภท	พระราชบัญญัติส่งเสริมอุตสาหกรรม 1954	รายงานของทีมนักวิจัยเศรษฐกิจของนาย ยอร์ช บี. โบลีต 1959	พระราชบัญญัติส่งเสริมอุตสาหกรรม 1962
(ข) ภาษีการนำเข้าสินค้าประเภทเครื่องจักร	ในแง่หรือลดอัตราภาษีสำหรับเครื่องจักรที่ใช้ในกิจการอุตสาหกรรม เมื่อเริ่มประกอบกิจการอุตสาหกรรม หรือเมื่อขยายงานขนาดใหญ่	การยกเว้นภาษีการนำเข้าสินค้าประเภทเครื่องจักรสำหรับการนำมาใช้ในการลงทุนประกอบกิจการใด ๆ ภายในระยะเวลา 5 ปี จะเป็นมาตรการสำคัญยิ่ง ในอันที่จะช่วยแสดงให้เห็นว่ารัฐบาลมีเจตนารมณ์อย่างแน่วแน่ในอันที่จะส่งเสริมอุตสาหกรรม และแสดงให้เห็นว่านโยบายของรัฐบาลมิได้คำนึงถึงการแบงเลื้อยกรณีเฉพาะ <u>เสนอว่า</u> " รัฐบาลควรระงับการยกเว้นภาษีการนำเข้าสินค้าประเภทเครื่องจักรสำหรับการนำมาใช้ในการลงทุนประกอบกิจการใด ๆ เป็นเวลา 5 ปี อย่างแน่นอน แต่เครื่องจักรเหล่านั้นจะต้องมีใต้นำมาเพื่อขายส่งออกต่อไปอีกทีหนึ่ง "	ได้ร่างกติกานการเสียภาษีการนำเข้าสำหรับเครื่องจักร ส่วนประกอบและอุปกรณ์ที่ใช้ในกิจการอุตสาหกรรม เครื่องมือและเครื่องใช้ที่จำเป็นต้องใช้ในกิจการอุตสาหกรรม รวมทั้งโครงโรงงานสำเร็จรูปซึ่งนำมาติดตั้งเป็นโรงงาน เพื่อประกอบกิจการอุตสาหกรรม และอุปกรณ์การก่อสร้างโรงงานนั้นด้วย ตามที่คณะกรรมการได้พิจารณาอนุมัติซึ่งอาจกำหนดวิธีการและเงื่อนไขประกอบการณ์นั้นหรือไม่ก็ได้ แต่ทั้งนี้ต้องไม่เป็นสิ่งที่ผลิตได้ภายในประเทศซึ่งมีราคาและคุณภาพใกล้เคียงกับชนิดที่ผลิตนอกประเทศและมีปริมาณเพียงพอที่จะจัดหามาใช้ได้
(ค) ภาษีการค้าสินค้าประเภทเครื่องจักร	ในแง่หรือลดภาษีตามประมวลรัษฎากร ในระยะเวลาอันจำกัด และยกเว้นหรือลดอัตราภาษีสำหรับวัตถุดิบที่จำเป็นที่จะส่งออกจากต่างประเทศในระยะเวลาจำกัด		ได้ร่างกติกานการเสียภาษีการค้าสำหรับเครื่องจักร ส่วนประกอบและอุปกรณ์ที่ใช้ในกิจการอุตสาหกรรม เครื่องมือ และเครื่องใช้ที่จำเป็นต้องใช้ในกิจการอุตสาหกรรม รวมทั้งโครงโรงงานสำเร็จรูปซึ่งนำมาติดตั้งเป็นโรงงานเพื่อประกอบกิจการอุตสาหกรรม และอุปกรณ์การก่อสร้างโรงงานนั้นด้วยตามที่คณะกรรมการได้พิจารณาอนุมัติ ซึ่งอาจกำหนดวิธีการและเงื่อนไขประกอบการณ์นั้นหรือไม่ก็ได้ ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นผู้ประกอบการค้า ผู้ผลิต หรือผู้นำเข้า
(ง) ภาษีเงินได้		ให้ยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการประกอบกิจการอุตสาหกรรม 2 ปีหรือมากกว่านั้น	ในกรณีที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการประกอบกิจการอุตสาหกรรมมีกำหนด <u>หารอบระยะเวลาบัญชี</u> การเสียภาษีเงินได้ตามประมวลรัษฎากร ทั้งนี้นับแต่รอบระยะเวลาบัญชีที่มีการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ผลิตผล หรือมีรายได้ ความในวรรคก่อนมิให้ใช้บังคับในกรณีที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีเงินได้สำหรับการขยายกิจการอุตสาหกรรม

การวางเปรียบเทียบความเห็นของทีมนักวิจัยเศรษฐกิจอเมริกัน ภายใต้การนำของนาย ยอร์ช บี. โปเชิล 1959

กับพระราชบัญญัติส่งเสริมอุตสาหกรรม 1954 และพระราชบัญญัติส่งเสริมอุตสาหกรรม 1962 (ต่อ)

ประเภท	พระราชบัญญัติส่งเสริมอุตสาหกรรม 1954	รายงานของทีมนักวิจัยเศรษฐกิจของนายยอร์ช บี. โปเชิล 1959	พระราชบัญญัติส่งเสริมอุตสาหกรรม 1962
3. หลักประกันการค้า	-	<p>เรื่องรัฐวิสาหกิจ "ได้สร้างความไม่แน่นอนและความไม่เข้าใจให้กับผู้ที่เข้ามาลงทุน"</p> <p><u>เสนอแนะว่า</u></p> <p>(ก) ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ควรมีค่าแถลงนโยบายของนายกรัฐมนตรีที่กล่าวแน่ว่ารัฐบาลจะไม่เข้าไปมีบทบาทในกิจกรรมทางธุรกิจ</p> <p>(ข) นโยบายของรัฐบาลเช่นว่านี้มีใช้เฉพาะการลงทุนอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนเท่านั้น แต่ขยายไปในกิจกรรมทางธุรกิจทั้งหมดด้วย</p>	<p>มาตรา 18 ให้ผู้ได้รับการส่งเสริมการลงทุนได้รับหลักประกันดังต่อไปนี้</p> <p>(1) รัฐจะไม่ประกอบกิจการอุตสาหกรรมชั้นใหม่แข่งขันกับกิจการอุตสาหกรรมของผู้ได้รับการส่งเสริม</p> <p>(2) รัฐจะไม่โอนกิจการอุตสาหกรรมของเอกชนมาเป็นของรัฐ</p>
4. สิทธิพิเศษ (ก) สิทธิรวมสิทธิที่ดิน	-	-	<p>มาตรา 19 ให้ผู้ได้รับการส่งเสริมประกอบกิจการอุตสาหกรรม<u>ทุกจำพวก</u>ได้รับ <u>สิทธิและประโยชน์</u> ในกิจการอุตสาหกรรมดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ในกรณีที่ได้รับส่งเสริมเป็นบริษัทจำกัด จดทะเบียนในประเทศไทย หรือทางหุ้นส่วน จดทะเบียนในประเทศไทย ให้ได้รับอนุมัติให้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดินเพื่อประกอบกิจการอุตสาหกรรมตามที่คณะกรรมการพิจารณาเห็นสมควร ทั้งนี้แม้จะเกินกำหนดที่จะพึงมีได้ตามกฎหมายอื่น</p>

ประเภท	พระราชบัญญัติส่งเสริมอุตสาหกรรม 1954	รายงานของทีมนักวิจัยเศรษฐกิจของนาย ยอร์ช บี. โปเชิล 1959	พระราชบัญญัติส่งเสริมอุตสาหกรรม 1962
1. องค์ประกอบและหน้าที่ของคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรม	<p>มาตรา 5 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์จะเป็นประธาน, นายเลขาธิการคลัง, นายเลขาธิการพาณิชย์, นายเลขาธิการกระทรวงเศรษฐการ, นายเลขาธิการกระทรวงเศรษฐกิจ, นายเลขาธิการอุตสาหกรรม, ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม, นายเลขาธิการพาณิชย์, และเลขาธิการสภาเศรษฐกิจแห่งชาติ, ผู้แทนกระทรวงกลาโหม, ผู้แทนกระทรวงเกษตร, ผู้แทนกระทรวงสหกรณ์ และบุคคลอื่นไม่เกิน 2 คนแต่ไม่เกิน 4 คน</p> <p>มาตรา 12 มีหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่ ครม. เท่านั้น</p>	<p>เสนอให้คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนอุตสาหกรรมเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่และรัศมีโดยตรงที่จะศึกษาและให้ความเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมการลงทุนรายใหม่ในไทย</p>	<p>มาตรา 6 ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรม มีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรม ตามพระราชบัญญัตินี้ ประกอบด้วย ประธานกรรมการและกรรมการอื่นอีก มีจำนวนไม่เกินสิบสี่คน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง</p>
2. จำแนกประเภทกิจการที่ควรได้รับการส่งเสริม	-	<p>เรื่องการกำหนดสิทธิพิเศษสำหรับกิจการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนนั้น ควรจะอาศัยประเด็นพิเศษ ดังนี้.-</p> <p>(ก) โอกาสที่จะผลิตสินค้าเพื่อการส่งออกมีมาก</p> <p>(ข) มีการใช้ประโยชน์ในทรัพยากรภายในประเทศ</p>	<p>มาตรา 5 กิจการอุตสาหกรรมที่อาจได้รับการส่งเสริมตามพระราชบัญญัตินี้ แบ่งเป็น 3 จำพวก คือ (1) กิจการอุตสาหกรรมจำพวก ก. ได้แก่ กิจการอุตสาหกรรมที่สำคัญและจำเป็นแก่การเศรษฐกิจของประเทศ</p> <p>(2) กิจการอุตสาหกรรมจำพวก ข. ได้แก่ อุตสาหกรรมที่สำคัญและจำเป็นแก่การเศรษฐกิจของประเทศในลำดับรองจากกิจการอุตสาหกรรมจำพวก ก.</p> <p>(3) กิจการอุตสาหกรรมจำพวก ค. ได้แก่ กิจการอุตสาหกรรมที่นอกเหนือจากกิจการอุตสาหกรรมจำพวก ก. และ ข.</p>

ที่ที่ปรึกษาเศรษฐกิจของนาย G. B. Beitjel ได้เข้ามาเร่งส่งเสริมการลงทุน
ของเอกชนต่างประเทศและได้เสนอรายงานชื่อ **Expanding Private Investment For
Thailand's Economic Growth, 1959** ซึ่งมีความสำคัญต่อนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจไทย
เป็นอย่างมาก เพราะรายงานฉบับนี้ได้มีการเสนอหลักการสำคัญ ๆ บางประการซึ่งนำมาปฏิบัติ
ไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุนอุตสาหกรรมปี 1962 ดังตารางเปรียบเทียบความเห็น
ในตารางที่ 3-2 คือ

1. ที่ที่ปรึกษาเศรษฐกิจผู้ที่ได้ศึกษาร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน
อุตสาหกรรม ฉบับปี 1962¹ แล้วมีการเสนอความเห็นต่อร่างที่ให้สิทธิพิเศษ แก่การลงทุน
มากมายตามร่างพระราชบัญญัติที่เสนอไป เช่น การยกเว้นภาษีการนำเข้าสินค้า ภาษีเงินได้
อนุญาตให้ส่งกำไรและทุนออกนอกประเทศได้ อนุญาตให้นำร่างเทคนิคเข้ามาได้เกินกำหนดไว้
ในกฎหมายอื่น อนุญาตให้นำสินค้านำเข้าประเภทเดียวกัน เป็นต้น

2. แต่ข้อเสนอแนะของที่ที่ปรึกษาที่มีลักษณะพิเศษกว่าที่ปรากฏอยู่ใน
พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุนอุตสาหกรรมปี 1954 ตรงที่ว่า

(ก) ให้เพิ่มสิทธิพิเศษมากกว่าคือมีการเสนอให้นำเอาค่าเฉลี่ยของ
นายกรัฐมนตรี (จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์) ที่ให้หลักประกันแก่การลงทุนเรื่อง "รัฐจะไม่ประกอบ
อุตสาหกรรมขึ้นใหม่และรัฐจะไม่โอนกิจการอุตสาหกรรมมาเป็นของรัฐบาลไว้ด้วย

(ข) ที่ที่ปรึกษาผู้ที่ได้เสนอให้มีการกำหนดสิทธิพิเศษแก่กิจการที่ได้รับการ
ส่งเสริมการลงทุน โดยให้พิจารณาโอกาสของการส่งออกไปยังต่างประเทศและการ
ใช้ทรัพยากรภายในประเทศซึ่งปรากฏว่า พระราชบัญญัติฉบับนี้ก็ได้มีการแบ่งแยกกิจการ
อุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนออกเป็น 3 ประเภท คือ ประเภท ก. ประเภท ข.

1

George B. Beitjel, Expanding Private Investment For Thailand's
Economic Growth (Usom, 1959), p. 13.

และประเภท ค. ซึ่งเท่ากับว่าเป็นการเพิ่มสิทธิพิเศษให้กับการลงทุนอุตสาหกรรมอย่างมากนั่นเอง เพราะหากมีการแบ่งเช่นนี้แล้ว อุตสาหกรรมประเภท ก. จะได้รับการยกเว้นภาษีอากรขาเข้า เครื่องจักรและภาษีการค้าสำหรับวัตถุดิบถึง 100% เป็นเวลาถึง 5 ปี ส่วนประเภท ข. ลดลง กึ่งหนึ่งเป็นเวลา 5 ปี และประเภท ค. ลดลง $\frac{1}{3}$ เป็นเวลา 5 ปี เช่นกัน

(ค) นอกจากนี้จากข้อเสนอแนะของทิมที่ปรึกษาทำให้เกิดการแยกประเภทสินค้าวัตถุดิบและสินค้าเครื่องจักร เพื่ออำนวยความสะดวกแก่การลงทุนในการกำหนดสิทธิพิเศษให้อีก กล่าวได้โดยสรุปแล้วจะเห็นได้ว่า ความสำเร็จของยูเนอทิพิเศษประชานาธิบดี ไอเซนฮาวร์ นี้ได้ทำหน้าที่สนับสนุนการลงทุนของเอกชนทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเป็นอย่างดี เพราะในท้ายที่สุดปริมาณอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนได้เพิ่มขึ้นอย่างมาก

สรุป

บทบาทของรัฐบาลอเมริกันต่อนโยบายเศรษฐกิจไทยในช่วงปี 1960-1970 นั้น ได้พัฒนามาจากการเสนอข้อตกลงที่มิเงอโนไซให้รัฐบาลไทยมีนโยบายเศรษฐกิจเสรีนิยม ซึ่งรัฐบาลไทยชุดที่นำโดยรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม มิได้ปฏิบัติตามข้อเสนอ

ในระยะเวลาค่อมาได้มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองภายในของไทยจากรัฐบาลที่นำโดยจอมพล ป. พิบูลสงครามมาเป็นรัฐบาลภายใต้การนำของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ซึ่งเกิดจากปัญหาความขัดแย้งในผลประโยชน์ส่วนตัวทั้งทางด้านการเมืองและการเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตาม ในระยะแรกนั้นการเปลี่ยนแปลงอำนาจทางการเมืองมิได้มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงนโยบายเศรษฐกิจเนื่องด้วยปัญหาสุขภาพของตัวจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์เอง ตลอดจนระยะนั้นรัฐบาลไทยมีนโยบายที่เน้นไปในทางแก้ปัญหาเฉพาะหน้าทั้งทางการเมืองและการเศรษฐกิจที่ถูกสะสมเอาไว้ตั้งแต่รัฐบาลชุดก่อน

ท้ายที่สุด ภายหลังจากความพยายามจะกลับเข้ามาใช้อำนาจทางการเมืองจึงต้องมีการเสนอนโยบายทางการเมืองการเศรษฐกิจที่แตกต่างออกไปจากรัฐบาลชุดก่อนเคยทำได้ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้ปฏิเสธนโยบายเศรษฐกิจชาตินิยมของรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงครามหันมาใช้นโยบายเศรษฐกิจแนวเสรีนิยมแทน

การเปลี่ยนแปลงทางนโยบายเศรษฐกิจ เช่นว่ามีจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ได้รับคำแนะนำและความเห็นต่าง ๆ ที่ชี้ให้เห็นข้อดีของการมีนโยบายเศรษฐกิจ เช่นว่านี้จากเจ้าหน้าที่ระดับสูงอเมริกัน ซึ่งมีผลให้ตลอดระยะเวลาอย่างน้อยที่สุด 10 ปีนับตั้งแต่ปี 1960-1970 สหรัฐอเมริกา มีบทบาทคือนโยบายเศรษฐกิจไทยสูงมาก กล่าวคือ มีบทบาททั้งในแง่การเสนอปรัชญาแห่งการพัฒนาเศรษฐกิจเสรีนิยมต่อผู้นำไทย ซึ่งทำในรูปของการติดต่อกันเป็นการส่วนตัว และมีบทบาทต่อองค์กรกลางที่ทำหน้าที่เป็นกลไกในการพัฒนาเศรษฐกิจคือ สถาบันพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน สำนักงานปรมาณู

บทบาทของสหรัฐอเมริกาต่อองค์กรกลางในการพัฒนาของไทยนั้น เห็นได้ชัดทั้งในรูปของคณะที่ปรึกษาเศรษฐกิจที่มาประจำในหน่วยงานต่าง ๆ และต่อแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ทั้งสองฉบับอีกทั้งยังมีต่อพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุนปี 1962 อีกด้วย